

BERGS-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

o m

**Förhållandet med Bergshandteringen
år 1839.**

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÄDIGSTE KONUNG!

I öfverensstämmelse med derom gifven föreskrift i Instructionen för Eders Kongl. Majts och Rikets Bergs-Collegium får nu Collegium i underdånighet afgifva Berättelse om förhållandet med Bergshandteringen år 1839.

Under i allmänhet gynsamma omständigheter har Bergs- och Bruks-handteringen nu ifrågavarande år fortgått, och serdeles den vigtigaste delen deraf jern-tillverkningen; Men den här i landet under sednare tider gjorda iakttagelsen, att de rika malm-tillgångar, som vid några af de så kallade ädlare Verken tillförene erhållits, numera lära vara i det närmaste medtagne, synes äfven vid Stora Kopparberget årligen vinna bekräftelse, emedan utaf den serskildta till Collegium inkomna Berättelsen om detta fordom så vigtiga Kopparverk inhemtas, liurusom blott ett mindre antal af arbetsrummen i Fahlun grufva gifvit behållning samt att koppar-tillverkningen derstädes, ännu vid början af detta århundrade uppgående till vidpass 5,000 Sk~~l~~ årligen, under det sistförflutna året, i anseende till malmfyndighetens aftagande, endast utgjort 1,902 Sk~~l~~. utaf den kopparmalm, som utur gamla grufvan upphemtats.

Med afseende på jernhandteringen förekommer anmärkningsvärdt, att, då 1839 års export af jern-effecter uppgått till 599,223 Sk~~l~~ samt sålunda varit den betydligaste, som hittills ifrån Sverige ägt rum och med vidpass 128,000 Sk~~l~~. öfverstigtit medel-exporten under de 5 nästförutgångna åren 1834—1838; så har densamma tillika stått i ett någorlunda afpassadt förhållande till den ökade smides-rätt Bruken under de sednare åren sig tillvunnit, och hvilken på

INLEDNING

TILL

**Bergs-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshandteringen. – Stockholm, Norstedt, 1835-1858.
Täckningsår: 1833-1857.**

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1859-1911.
Täckningsår: 1858-1910.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.
S. 1. Tab. 1. Produktion av järnmalm, tackjärn samt vissa andra metaller 1836-1950.

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).
S. 1-85: Några historiska data rörande den svenska bergshantering [från äldsta tid och fram till 1915].

Bergskollegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshantering år 1839.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB), 2010.
Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

urn:nbn:se:scb-b0-c0-39

**Bergs-Collegii Underdåniga Berättelse om
Förhållandet med Bergshandteringen år 1839**

INNEHÅLL

	Sid.
Inledning.....	1.
1 ^{sta} Artikeln. Jernmalms-brytningen.....	3.
Mutsedlar som blifvit utgifne på nya anledningar år 1839 [tabell].....	15.
Meddelade Mutsedlar år 1839 [tabell].....	16.
Beviljade hvilostånd år 1839 [tabell].....	17.
2 ^{dra} Artikeln. Tackjerns-blåsningen.....	17.
Tackjerns-tillverkningen år 1839 [tabell].....	17.
3 ^{die} Artikeln. Gjutgods-tillverkningen och Gjuterierne.....	22.
Gjutgods-tillverkningen vid Masugnarne år 1839 [tabell].....	22.
Gjutgods-exporten enligt Tullverkets räkenskaper år 1839 [tabell].....	24.
4 ^{de} Artikeln. Stång- och Ämnesjerns-Smidet.....	25.
Smidet för hela Riket år 1839 [tabell].....	25.
Stångjerns-exporten enligt Tullverkets Räkenskaper, omfattande Calender-året 1839, och destinations-orterne [tabell].....	29-30.
5 ^{te} Artikeln. Jern-Manufaktur-tillverkningen.....	31.
Jern-Manufaktur-tillverkningen år 1839 [tabell].....	31.
Jern-Manufaktur-exporten år 1839 enligt Tull-Verkets Räkenskaper [tabell].....	33.
6 ^{te} Artikeln. De så kallade Ädlare Verken.....	34.
a) Guld-tillverkningen.....	34.
b) Silfver-tillverkningen.....	34.
c) Kopparverken.....	36.
Rikets Koppar-tillverkning år 1839 [tabell].....	39.
d) Messings-Bruken.....	40.
7 ^{de} Artikeln. Diverse Verk och Inrättningar.....	40.
Kopparhamrar.....	40.
Blysmältnings-Verk.....	41.
Cobolt-Verk.....	41.
Svafvel-Bruk.....	41.
Vitriol-Verk.....	42.
Alun-Bruk.....	42.
Rödfärgs-Verk.....	43.
Blyerz-Verk.....	43.
Brunstens-Brott.....	44.
Stenkols-Verk.....	44.
Porfyr- och Marmorbruk.....	45.
Tabell utvisande 1839 års export af här nedan upptagne Bergverks-produkter, upprättad i enlighet med Tullverkets Räkenskaper.....	46.
1:0 Nya Stångjerns-Verkstäder och Smides-tillökningar.....	47-59.
2:0 Jern-Manufactur-Verk, dels för vågförning, dels ock för husbehofs Smide samt redskaps-tillverkning.....	59.
3:0 Smälthyttor.....	60.

BERGS-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

o m

**Förhållandet med Bergshandteringen
år 1839.**

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÄDIGSTE KONUNG!

I öfverensstämmelse med derom gifven föreskrift i Instructionen för Eders Kongl. Majts och Rikets Bergs-Collegium får nu Collegium i underdånighet afgifva Berättelse om förhållandet med Bergshandteringen år 1839.

Under i allmänhet gynsamma omständigheter har Bergs- och Bruks-handteringen nu ifrågavarande år fortgått, och serdeles den vigtigaste delen deraf jern-tillverkningen; Men den här i landet under sednare tider gjorda iakttagelsen, att de rika malm-tillgångar, som vid några af de så kallade ädlare Verken tillförene erhållits, numera lära vara i det närmaste medtagne, synes äfven vid Stora Kopparberget årligen vinna bekräftelse, emedan utaf den serskildta till Collegium inkomna Berättelsen om detta fordom så vigtiga Kopparverk inhemtas, liurusom blott ett mindre antal af arbetsrummen i Fahlun grufva gifvit behållning samt att koppar-tillverkningen derstädes, ännu vid början af detta århundrade uppgående till vidpass 5,000 Sk~~l~~ årligen, under det sistförflutna året, i anseende till malmfyndighetens aftagande, endast utgjort 1,902 Sk~~l~~. utaf den kopparmalm, som utur gamla grufvan upphemtats.

Med afseende på jernhandteringen förekommer anmärkningsvärdt, att, då 1839 års export af jern-effecter uppgått till 599,223 Sk~~l~~ samt sålunda varit den betydligaste, som hittills ifrån Sverige ägt rum och med vidpass 128,000 Sk~~l~~. öfverstigtit medel-exporten under de 5 nästförutgångna åren 1834—1838; så har densamma tillika stått i ett någorlunda afpassadt förhållande till den ökade smides-rätt Bruken under de sednare åren sig tillvunnit, och hvilken på

de 3 sista åren allena utgjort något öfver 145,000 Sk $\ddot{a}$; hvadan ock det vid 1839 års slut privilegierade stångjernssmidet, med Hammarskatten inberäknad, uppgick till 603,923 Sk $\ddot{a}$. Och för så vidt som en liflig afsättning utaf Jernbrukens till större delen med dryga förlags-omkostnader belastade effecter utgör det förnämsta villkoret för deras utkomst och trefnad, som uti jernhandteringen på ett eller annat sätt deltaga; så kan det ock med desto större säkerhet antagas, att det sistförflutna året 1839 varit gynnande ej allenast för den egentliga Bruksrörelsen, utan äfven för Tackjerns-tillverkningen i Bergslagerne, som det under året skäligen höga stångjernspriset tillika uppmuntrat tackjerns-tillverkningen och derigenom försatt de för sitt smide af Köpe-tackjern beroende Bruksägare i tillfälle att förse sig med tillräckligt quantum af denna vara.

Att emedlertid stångjerns-exporten, såsom på afväxlande handels-conjuncturer beroende, icke alltid är afpassad eller kan lämpa sig efter några till ziffran bestämda Smides-privilegier, synes deremot redan factiskt vara ådagalagdt utaf de förhållanden, som framstå vid anställd jemförelse emellan de jern-qvantiteter, som från Sverige blifvit exporterade t. ex. under åren 1802 och 1839, relativt till de då genom privilegier tillåtna olika smides-beloppen; ty år 1802, då det privilegierade smidet endast uppgick till 353,762 Sk $\ddot{a}$, utgjorde ändock jern-exporten icke mindre än 509,829 Sk $\ddot{a}$, hvaremot år 1839, fastän smides-privilegierna, såsom ofvan är nämnt, blifvit förökade till 603,923 Sk $\ddot{a}$, eller med vid pass 250,000 Sk $\ddot{a}$, jern-exporten i det hela icke besteg sig högre än till 599,223 Sk $\ddot{a}$, som utgör omkring 89,000 Sk $\ddot{a}$. mera, än hvad densamma redan år 1802 under helt olika förhållanden varit. Att exporten under sistnämde år kunde med ungefärligen 156,000 Sk $\ddot{a}$ öfverstiga det då genom Privilegier begränsade årliga smidet, sådant var väl hufvudsakligen beroende på de ganska betydliga rest-smiden, som ännu vid den tiden förefunnos och kunde efter behag återtagas; men dessa restsmeden äro sedermera till stor del af Bruken gagnade, och såvida icke större frihet i tillverknings- och vågförings-rätten blifvit medgifven, hade det varit att befara, det många Bruksägare, som för en utvidgad tillverkning ägt tillräcklig kolfångst, icke kunnat fullt begagna de jemväl för landet viktiga fördelar, som en tillfälligtvis uppkommen serdeles gynsam conjunctur för stångjerns-exporten understundom kan erbjuda.

År 1839 hafva väl icke några nya eller väsendtligen förbättrade tillverknings-metoder vid Tackjerns-blåsningen och Stångjerns-smidet blifvit införde; men de redan förut kända, och uti Collegii förra Årsberättelser i underdånighet omnämnda, förbättringarne uti jernberedningen antagas efterhand allmännare och framvisa i samma mohn allt mera och mera fördelaktiga resultat för jernhandteringen i det hela. Sålunda har ock under det sednast förflutna året 1839, på sätt som här nedan uti Artikeln om tackjerns-blåsningen närmare ådagaläggas, tackjerns-productionen visat sig uppgå till fulla 3 Sk $\ddot{a}$ mera öfverhufvud för hvarje serskildt blåsingsdygn, än hvar till densamma kunde beräknas år 1833,

eller vid den tid då upphettad luft först började att vid tackjerns-blåsningen försöksvis användas; och är redan detta en så vigtig fördel för sjelfva handteringen i allmänhet, serdeles i betraktande deraf, att kol-förbrukningen per *SkÅ*. tillverkadt tackjern också samtidigt minskats, att man tilläfventyrs vid försökens början icke ens vågade göra sig förhoppning om att så snart hinna den ståndpunkt, hvartill tackjerns-tillverkningen på många ställen redan blifvit uppdrifven, hufvudsakligen i följd af nu ifrågavarande förbättrade blåsning-methode, hvilkens antagande tillika medfört behovet att vid Hyttorne anskaffa bättre Blåsverk, än de svagare, som inom Bergslagerne nog allmänt varit begagnade.

Om 1839 års Jernmalms-brytning, Tackjerns-tillverkning och Stångjerns-smide betraktas hvar för sig serskildt och relativt till det kvantitativa förhållandet under den nästföregångna tiden; så visar det sig, att förstnämnde år jernmalms-uppfordringen varit 119,345 *SkÅ*, tackjerns-productionen 58,938 *SkÅ* samt Stång- och Ämnesjernssmidet 87,695 *SkÅ* större, än hvad desamma utgjort efter medel-beräkning åren 1834 till och med 1838.

Såsom en på erfarenheten grundad sanning kan det föröfrigt antagas, att, ehuru sjelfva stångjerns-tillverkningen och den deraf beroende jern-exporten under vissa år, då conjuncturen dertill föranleder, kunna hastigt och ganska betydligt ökas, dels i anseende till förhanden varande inventarier, dels ock i följd af den utsträckning till landets flesta skogrikare trakter stångjerns-smidet under sednare tider vunnit; så kunna dock tackjerns-blåsningarne, till sjelfva dygntalet hvarunder desamma inom Bergslagerne fortgå, icke, med skogarnes och handteringens framtida bestånd, mycket uppdrifvas utöfver deras närvarande ståndpunkt, emedan uti några Bergslager malm-tillgångarnes märkbara aftagande och uti de flesta andra ett redan nog knappt Skogs- eller kolfång inom sjelfva orterne derföre bestämmer gränsen. Blåsning-längderne ifrån Bergslags-orterne utvisa ock nogsamt, att tackjerns-tillverkningen derstädes, utan afseende å lägre eller högre tackjernspriser, hvarje år bedrifves i det jämna förhållande, som de i allmänhet begränsade kol-tillgångarne högst kunna medgifva.

Collegium öfvergår nu i det följande till den speciella redogörelsen för hvarje särskild del af Rikets Bergshandtering.

1^{sta} Artikeln.

Jernmalms-brytningen.

Norrbotten. Torneå Lappmark. För Torneåforss Masugns behof, hvarest någon mindre tackjerns-tillverkning äfven detta år blifvit åstadkommen, hafva Kengis Bruksegare låtit bryta några hundrade *SkÅ* malm på det i Juckasjervi Socken belägne stora malmberget Loutsavara; och verkställes brytningen med

jernspett nära toppen af detta omkring 2,000 fot öfver det närbelägne träsket upphöjda berg, på hvilket ställe äfven Ackjan lastas med malm och får sedan genom sin egen tyngd åka utföre det branta berget nära en half mil, innan den för transporterne uti denna ort eljest använde Renen behöfver tillitas.

Luleå Lappmark. På Gellivare malmberg har år 1839 uti Försöket, Capitens, Kungs, Bolags och Töreforss-grufvorne malm blifvit bruten till ett belopp af Sk~~kl~~ 17,398.

Deremot har malm-afförseln endast utgjort:

till Selets Masugn.	123.
„ Avasorss d:o	2,662.
„ Gyljens d:o	1,454.
„ Edeforss upplags-ställe	1,682.
„ Härkmyre d:o	381.
„ Skrofvens d:o	1,112.

Summa 7,414 Sk~~kl~~.

Piteå Socken. Härstädes hafva jernmalms-anledningarne på Ristjåls- och Klöfver-bergen blifvit bearbetade; och har malm-brytningen enligt uppgift varit:

på Ristjålsberget	5,620.
„ Klöfverberget	2,722.
	<u>8,342.</u>

På sätt Collegii förra års-berättelser utvisa har upptäckten af desse tvänne malmfält föranlätit visse af ortens allmoge, att, i förening med några Stånds-personer, börja anläggningen af Rosforss Masugn, som nu äfven blifvit fullbordad, så att första blåsningen derstädes år 1839 blifvit på berörde malmer företagen, hvarvid en tackjerns-tillverkning erhållits till ett belopp af 1,325 Sk~~kl~~; och ehuru genom de under året verkställde arbeten icke full visshet kunnat erhållas om förhållandet med fyndigheten på djupet, synes det dock, som skulle förhoppning om någon mera uthållighet på Klöfverberget icke saknas.

Äfven detta år hafva de förut omnämnde försöknings-arbeten efter malm i trakten af Selets, Avasorss och Gyljens Masugnar blifvit fullföljde, dock utan någon framgång; emedlertid har kalksten blifvit funnen 2:ne mil nära Gyljens Masugn, och har den med fördel begag-

Transport 25,740.

SkM malm.

Transport 25,740.

nats vid Tackjerns-blåsningen, så att derigenom kostnaden att såsom hitills hemta limsten på längre afstånd från Råneå Socken kunnat undvikas.

Westerbotten. De för några år sedan uppfunne jernmalms-anledningarne på Näsberget inom Skellefteå Socken hafva Interessenterne uti här ofvan omnämnde Rosforss Masugn detta år ytterligare bearbetet; och ehuru, på sätt Collegii sednaste års-berättelse innehåller, det varit fråga om att upphöra med all brytning derstädes, i anseende till minskade och mycket spridda malm-tillgångar, synas likväl Bolagsmännen så vida haft skäl att icke öfvergifva detta arbete, som en malmvinst (hvaraf likväl icke mera än 16 SkM, i följd af inträffad svårighet vid den dessutom långa transporten, kunnat detta år afföras till Rosforss Masugn) erhållits af tillsammans 2,430.

Ångermanland. Icke allenast tvänne af de på sednare åren uti Nätra Sockens skärgård uppfunne malm-anledningar hafva detta år på Norra Ulfön blifvit bearbetade i dagen och lemnat ett quantum malm af 3,000.
utan försöknings-arbete har ock på åtskilliga ställen i trakten deromkring blifvit anställdt, hvarigenom likväl icke något säkert resultat vunnits, angående de flere derstädes förekommande malm-anvisningars mäktighet och uthållighet.

Jemtland. De för några år sedan upptäckte malm-anledningar på Grötoms bys ägor uti Kalls Socken, hafva väl äfven år 1839 försökningsvis blifvit bearbetade; men dervid har malmgången funnits så aftaga, att den för närvarande icke utgör mera än $\frac{3}{4}$ aln i bredden, ehuru den i början var af 2 alnars mäktighet och deröfver.

Herjeådalén. Malmbrytning för tackjerns-tillverkningen uti Ljusneds Masugn har på vanligt sätt blifvit anställd uti de på fjällen invid Riksgränsen belägne Blix- och Sörgrufve-fälten, äfvensom uti den så kallade Förhoppnings-grufvan, hvarvid malm erhållits:

uti Blix- och Sörgrufve-fältens dagöppningar . . .	1,855.	
„ Förhoppnings-grufvan	764.	2,619.

 Transport 33,789.

Sk& malm.

Transport 33,789.

Dessutom har det nyligen upptäckta jernmalms-fältet i granskapet af Wemdals Kyrkoby på flera ställen blifvit bearbetadt, hvarvid, då malmen, för hvars tillgodogörande Allmogen i orten erhållit tillstånd att få uppföra en Prof-hytta, ligger i lager, brytningen är vorden verkställd med spelt och kilning; men huru mycket malm erhållits deröfver har icke någon uppgift blifvit meddelad.

Helsingland. Gockskärs- Middags- och Sumås-bergens malm-anledningar, tillhörande Hedvigsförss Brugsegare, hafva icke eller detta år blifvit bearbetade, äfvenså har Woxna Bruksegare funnit sig böra upphöra med brytningen uti den af Collegium i Berättelsen för sistlidet är omnämnde nya jernmalms-anledningen, Norrgrufvan kallad, af den orsak, att malmen, i anseende till dess hårdsmälta beskaffenhet, visat sig vara mindre användbar.

Deremot har sistbemäldte Bruksegare låtit fortsätta arbetet uti Gymås-berget, hvars godartade malm lemnar omkring 35 procent jern, likasom några af de nya grufvorne och malm-anvisningarne uti Skogs- och Bollnäs Socknar blifvit brutne.

Den erhållne malmen har uppgått till följande belopp:

Vid Gymåsberget i Woxna Socken . . .	2,427.
„ Magmyre grufvan i Skogs Socken . .	2,820.
„ Sandmans do i do	376.
„ Bomyre do i do	300.
„ Gällsjö do i Bollnäs Socken .	600.
„ Michels do i do	63.

Summa *Sk& Bergsvigt* 6,586 eller i Tackj. vigt 5,066.

Gestrikland. De fyra serskildte Bolag tillhörige betydligare Grufvorne uti Thorsåkers socken hafva, sedan ekonomin derstädes blifvit ställd under en enda persons inseende och kontroll, också blifvit på ett ändamålsenligare sätt bearbetade, så att efterhand förnufligare resultater af den årliga malmbrytningen vunnits; och har numera inom samma ort äfven Åbro-grufvan i Ugglebo Socken blifvit med arbete belagd.

Transport 38,855.

Skz malm.

Transport 38,855.

Malm-uppfordringen har varit:

Vid Gustaf Adolfs Stoll-grufva	5,172.
„ Göske-grufvan	1,755.
„ Myggbo- d:o	1,839.
„ Nyängs- d:o	6,351.
„ Åbro- d:o	3,964.

Summa Skz Bergsvigt 19,081, eller i Tackj. vigt 14,678.

Upland. Upsala Län: Vid Dannemora hafva 3 grufvor inom norra fältet, 8 grufvor inom mellanfältet och 6 grufvor inom södra fältet år 1839 blifvit bearbetade, hvarvid brytningen icke blifvit hindrad af vatten på grufvebottnarne, hvilka, utan biträde af Ångmachinen, endast medelst vattenkonsten kunnat hållas länsade.

Malm-uppfordringen har uppgått till 36,016 lass, som à 3 Skz per lass utgör ett belopp af 108,219.

Hammarins- eller Helsinge-, i Alunda Socken belägne, Kihlaforss Brugsegare tillhörige jernmalms-fält har efter vanligheten blifvit bearbetadt och lemnat malm . . . 8,000.

Uflunge-grufvan i Wicksta Socken har äfven blifvit bruten och malmfångsten uppgått till 1,393.

Summa Skz Vict. vigt 117,612, eller i Tackj. vigt 102,342.

Stockholms Län: På det i Norra delen af Länets och Häfverö Socken belägne Herrängs jernmalmsfält hafva 7 serskildte grufvor under året varit bearbetade; och har den utur desse grufvor uppfordrade malm, hvaraf endast 900 Skz blifvit afskeppade till Finland, uppgått till ett belopp af 25,069.

Transport 25,069.

Transport 155,875.

	Transport	25,069.	SkZ malm.	Transport	155,875.
Vid de Långvinds, Strömbacka och Lögdö Bruksägare tillhörande, i Valö Socken belägne, så kallade Wigelsbo Bolags- grufvor		26,521.			
„ Ytter Nuttö, Kihlaforss Bruksägare till- hörige, grufva i Börstills Socken . .		400.			
„ Hargs Bruksägares enskildte grufvor .		78.			
	Summa SkZ Vict. vigt	52,068,	eller i Tackj. vigt	45,308.	

Kopparbergs Län. Malm-uppfordringen härstädes har år 1839 utgjort:

Inom Grangärdes Socken, hvarest de förnämsta malmfälten äro: Ormbergs- Risbergs- och Gudmundsbergs-fälten, södra och norra Grängesbergen, samt Slogbergs-fältet, alla desse hörande till det så kallade Grängesberget, och af hvilka fält de tre först omnämndes malmer i det närmaste äro frie från kallbräcka, och derföre allmänt kallas segmalmer; hvaremot norra Grängesberget innehåller de egentligen kallbräckta brotten; Ivike-fältet, Norberget och Burängsberget; Fredmundsbergs- och Blötbergs-fälten; Gräsberget samt Håksberget, innehållande alla desse till Grängesberget icke hörande malmfält, med undantag af några grufvor i Blötberget, icke några kallbräckta malmer, utan är, derest någon oart anträffas, densamma af rödbräckt egenskap. 236,175.

„ Norrberkes Socken med Östanbergs, Hedbergs, Nybergs, Torrstensbergs m. fl. grufve-fält.	39,804.
„ Sätters Socken: Bispbergs gamla grufvefält	32,087.
Bispbergs nya fält och öfrige grufvor	5,798.
„ Svärdsjö Socken: Windkärnsberget	27,940.
„ „ „ Sjögrufvan	5,697.
„ Tuna Socken: Qvarnbergs-, Hästbergs-, Idkjärnsbergs-, Norshytte-, Schenshytte-, Kalkbergs- och Squatterbergs- malmfälten	28,583.
„ Åhls Socken: Walsarbergs- och Svedje-fälten	12,638.

Transport 388,722. 201,183.

		Skk malm.
	Transport	388,722. 201,183 .
Inom Gagnefs Socken: Björkbergs grufva	800.	
„ Garpenbergs Socken: Rylshytte-fältet och Christinae nya grufva	5,364.	
„ By Socken: Stormåss- och Finn-grufvorne	4,491.	
„ Husby Socken: Smedgrufvan	1,255.	
„ Wika Socken: Skinnarängs- och Kråknäs-fälten	2,898.	
„ Kopparbergs Socken: Hamsarfs-fältet	6,506.	410,036.

Westmanlands Län. Malm-uppfordringen utur de på Norbergs alla malmfält under arbete varande grufvor har uppgått till ett belopp af 120,536.

Dessutom har, inom Skinskattebergs Socken på de så kallade Bastnäs- och Billsjöbergs fälten, Skinskattebergs Bruksägare låtit uppbryta 7,469. 128,005.

Från grufvorne på Norbergs malm-fält hafva blifvit afförde:

Till Masugnar inom Norbergs Bergslag	91,399.
„ Östra Bergslagen	9,900.
„ Söderberkes Socken	11,779.
„ Gestrikland	11,684.
„ Westerås och vidare på Mälaren	1,472.

Summa afförd malm Skk 126,234.

Örebro Län. Inom detta Läns Bergslager, hvilka uti Collegii underdåniga Berättelse för år 1834 närmare beskrifvas, har, med undantag af ett uti Öster Rymnings grufvan vid Dalkarlsberget inträffadt betydligare ras, grufve-brytningen för öfrigt icke allenast obehindradt blifvit bedrifven, utan ock, särdeles hvad Nora Bergslag vidkommer, fortgått i det flere år efter hvarandra anmärkta successiva stigande, hvartill en väsendtlig orsak väl kan vara en härstädes vid de större

Transport 739,224.

Transport ^{Skat malm.} 739,224.

fälten införd mera ändamålsenlig grufve-hushållning, men till någon del jemväl härleder sig från yppade tillfällen för denna Bergslag till afsättning af malm för tackjerns-blåsning vid Masugnar, som äro utom orten belägne. Uti Lindes och Ramsbergs Bergslager deremot, hvarest en sådan afyttring af malm ej är att påräkna, utan uppfordringen mera bestämmes af malmbehofvet inom orten, och hvarest den för vinnande af en rätt grufvedrift nödiga tillsyn öfver grufve-hushållningen, ännu icke blifvit ställd under en enda sakkunnig persons öfverinseende, måste emedlertid den äfven inom dessa Bergslager ökade malmvinsten, oaktadt Strossa grufva, den största inom orten, ännu ej hunnit tömmas från vatten och stalp, anses som ett bevis derpå, både att malm-uppfordringen här utan svårighet kan ökas och att omständigheterna nu äfven inom denna ort föranleda till en utvidgad grufverörelse.

Malm-uppfordringen har, enligt meddelade uppgifter, förhållit sig som följer:

Uti Norra Bergslag	144,876.
„ Lindes- och Ramsbergs Bergslager	58,766.
„ Lekebergs Bergslag	13,039.
„ Lerbäcks do	437.
„ Nya Kopparbergs do	20,988.
„ Hjulsjö do	7,988.
„ Grythytte do	5,523.
„ Hellefors do	5,501.
	<u>257,118.</u>

Wermlands Län. Inom detta Läns Bergslager har år 1839 malm till följande belopp erhållits, nemligen:

	Bruten malm. Tunnor.	Plock- och Vaskmalm. Tunnor.
Uti Filipstads Norra och Vestra Bergs- lag, hvarest brytning uti 21 sär- skilde grufvor blifvit anställd . . .	27,776.	9,461.
„ Filipstads Östra Bergslag med 23 arbetade grufvor	23,477.	17,700.
	<u>51,253.</u>	<u>27,161.</u>

Transport 996,342.

Skk malm.

	Transport	996,342.
Tillsammans 78,414 Tunnor à 2 <i>Skk</i>		156,828.
Härtill komma från de i Gunnarskogs Socken äfven detta		
år under arbete varande skärpningar	220.	157,048.

Af den erhållna malmen 157,048 *Skk* utgöra således 102,726 *Skk* bruten, men deremot 54,322 *Skk* sådan malm, som blifvit samlad dels genom plockning ur Grufve-varp, dels ock genom vaskning på ställen, der malm varit upplagd. Jemföres beloppet af den brutna malmen med det, som uppfordrades på 1770 och 1780-talen, då malmvinsten inom Filipstads Bergslager var som störst, eller i medeltal den tiden omkring 137,000 *Skk*, är skillnaden vid pass 34,300 *Skk*, som väl detta år kunnat ersättas genom plock- och vask-malmen; men då nu tillika bör ihäggkommas, att efterfrågan af denna rudimateria för blåsningarne blifvit större, i följd af en utvidgad tackjerns-tillverkning, samt tillgångarne af plock- och vask-malm, sedan de äldre Grufve-varpen blifvit genomsofrade, måste allt mera och mera förminskas, så kunna de af både Tjenstemännen och enskilde Grufveägare på sednare Åren ådagalagde bemödanden för införandet af en rätt ordnad grufvehushållning, i afseende på så väl sjelfva grufve-arbetets bedrifvande, som begagnandet af ändamålsenliga uppfordrings-anstalter, icke annat än anses vara af behofvet högeligen påkallade, såvida som malmbrist för framtiden här skall kunna i möjligaste måtto förekommas. Och ehuru, då på sätt Collegii Berättelse för år 1838 utvisar, brytnings- och uppfordrings-omkostnaderne inom Filipstads Bergslager i allmänhet varit närmare 3 R:dr pr. Tunna, under det att malmpriset i medeltal kan antagas vara 3 R:dr 16 sk. allt Banco för samma quantum eller En Tunna à 2 *Skk*, denna skillnad emellan uppfordringsomkostnader och försäljnings-pris synes hafva bordt vara större, om någon egentlig täflan om sjelfva varan förefunnits; så torde likväl det anmärkta förhållandet till någon del kunna deraf förklaras, att de Masugnsägare som köpa malm, derföre icke i sjelfva verket kunnat gifva högre betalning än som skett, såvida för dem någon behållning af tackjerns-tillverkningen skulle kunna uppstå.

Elfsborgs Län. Äfven under år 1839 hafva de på Dahlsland belägne, Upperus och Billingsforss Bruksägare tillhörige, grufvor icke varit med arbete belagde.

Transport 1,153,390.

Skk malm.

Transport 1,153,390.

Södermanland. Ehuru grufve-brytningen på Utön år 1839 blifvit verkställd endast uti den inom malmfältet befintlige så kallade Finngrufvan, emedan arbetet uti Nyköpings- eller Stor-grufvorne måst inställas, i anseende till derstädes pågående byggnad af uppforderingsverk för berg och vatten att drifvas med användande af ångkraft, har likväl malmvinsten uppgått till det betydliga beloppet af 49,061.

Häraf hafva från Utön blifvit afskeppade:

Till Jernverk inom Riket 41,106.

„ Bruk i Finland 5,133.

Summa afskeppad malm Skk 46,239.

I följd af den, i förhållande till afskeppningen, något större uppfordringen af malm, hafva inventarierna, hvilka vid årets början voro 8,802 Skk, blifvit ökade med 2,822 Skk, så att de vid årets slut utgjorde 11,624 Skk.

Malm-uppfordringen vid de öfrige grufvorne i Södermanland, af hvilka den här nedan omnämde Göttersta grufva blifvit nyligen upptagen, har förhållit sig som följer:

Vid Skesviks grufvor i Tunabergs Socken 4,399.

„ Elgsjö grufva i Gåsinge d:o 6,000.

„ Färohla grufva i Svärta d:o 8,102.

„ Sjösa grufva i d:o d:o 1,500.

„ Jerna grufvor i Öfver Jerna d:o 12,356.

„ Starrsätters grufva i Dunkers d:o 1,740.

„ Brandkärrs grufva i Hellgona d:o 174.

„ Nya Stafs grufva i Floda d:o 5,656.

„ Högsjö Stafs grufva i d:o d:o 1,622.

„ Göhlstugu grufvefält i d:o d:o 4,351.

„ Skarndahls grufva i d:o d:o 1,566.

„ Göttersta grufva i d:o d:o 2,349.

49,815.

Transport 1,252,266.

Skål malm.

Transport 1,252,266.

Östergötthland. Inom detta Landskap har genom det derstädes anställde grufve-arbete, hvarunder icke något anmärkningsvärdt förefallit, malm-uppfordringen uppgått till följande belopp:

Utur lilla Petängs grufva i Börrums Capell	4,546.	
„ nya do i do	1,174.	
„ Lindins grufva i do	174.	
„ Ormtorps östra grufva i Skällviks Socken	1,679.	
„ Fjuks grufva i Konungssunds Socken	278.	
		7,851.

Calmare Län. Malmbrytningen inom Länet har utgjort:

På Stenbo fältet uti Ukna Socken:

Vid Ankarsrums-grufvan	4,000.	
„ Eds-grufvan	4,176.	
„ Rytta- och Stor-grufvorne	2,241.	
Uti Ålderbäcks grufvan i Västerums Socken	2,610.	
		13,027.

Jönköpings Län. Vid Taberget i Måsarps Socken, hvarifrån Masugnarne inom detta Län, med undantag af några få för långt från malmberget aflägsna, fourneras med nödig malm för tackjerns-blåsnin-
garne, har brytningen, uppgått till 44,926.

Uti Inglamåla grufva, belägen i Fröderyds Socken, hafva blifvit uppbrutne och vid Säfsjöströms Bruk tillgodogjorde 556. 45,482.

Kronobergs Län. Enligt hvad de om tackjerns-tillverkningen inom detta Län meddelade uppgifter innehålla, skall icke någon bergmalm hafva blifvit begagnad vid blåsnings uti de 4 Masugnar, som detta år varit i gång, utan hafva endast sjö- och myr-malmer förbrukats.

Summa Bergmalm Skål Tackj. vigt 1,318,626.

Malm-uppfordringen för år 1839 öfverstiger således med 50,746 Skål den för år 1838 samt med 173,176 Skål den, som i medeltal ägt rum de 5 nästföregående åren 1833—1837.

Förbrukningen af sjö- och myr-malmer har fortgått på vanligt sätt inom de orter, hvarest desamma från längre tid tillbaka blifvit använda; och hafva, utom i Kronobergs Län, der, på sätt här ofvan är anfördt, sådane ensamt begagnas, blifvit upptagne inom Calmare Län 19,000 Tunnor, samt inom Jönköpings Län 16,757 Tunnor. För öfrigt vill det synas, som skulle den uppmärksamhet man för några år sedan började fästa på dessa slags malmers tillvaro jemväl inom orter, hvarest de förut icke varit kände, numera hafva till någon del aftagit, hvilket jemväl förklaras deraf, dels att tillgångarne icke funnits vara så stora, som först förmodades, dels ock att i de orter, hvarest bergmalmer tillika brytas, blandningen af dessa malmer med sjömalmer, för tillverkning af Smides-tackjern, icke befunnits i alla afseenden förmånlig, emedan det kunnat befaras, att det sålunda åstadkomne tackjernet icke skulle vinna samma credit, som det ensamt af bergmalmer tillverkade. Emedlertid upplyses det af Bergmästare-Relationerne, att uti sjöar, belägne i granskapet af Kihlaforss Bruk uti Helsingland, hafva 2,600 Tunnor blifvit upptagne, äfvensom uti Wermland omkring 3,000 Tunnor, hvilka sistnämnda dock egentligen begagnats för gjuteri-tillverkning vid Sunemo och Lyreds Masugnar, samt att uti Örebro Län något mindre belopp af sjömalmer blifvit upptaget ur Vettern och förbrukadt uti Rönnes Masugn i Lerbäck.

Under år 1839 hafva sammanräknade 969 Mutsedlar blifvit meddelade, af hvilka 422 afse nya ställen, samt 547 utfärdats å förr arbetade malm-anledningar, allt på sätt efterföljande Tabell närmare utvisar.

<i>Mutsedlar.</i>	Silfver och Bly.	Kopparmaln.	Jernmaln.	Sjö- och myr- maln.	Cobolt.	Brunsten.	Zink.	Blyerz.	Kyller-färg.	Marmor-brott.	Kisel-brott.	Skiffer.	Kalk- och Limsten.	Ställ-sten.	Örnstens- brott.	Koppar-slägs- varp.	Jernmalns- och slags-varp.	Summa.
meddelade på nya malm och mineral-an- ledningar.																		
Af Bergshauptmannen vid Stora Koppar- berget	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
• Bergmästaren i West- manlands- och Kop- parbergs Län	1	2	44	4	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	1	—	—	58
• • i Nora och Lindes Bergmästaredöme .	—	6	25	—	—	2	—	—	—	—	—	1	8	3	4	—	—	49
• • i Nya Kopparbergs dito	—	—	19	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	20
• • i Wermlands dito	2	1	53	21	—	2	—	—	—	—	—	3	5	9	—	—	—	96
• • i Södermanlands och Östergöthlands dito	—	8	13	3	2	11	—	—	—	7	—	—	1	—	—	—	—	45
• • i Uplands- och Gefleborgs Läns dito	6	3	101	3	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	119
• • i Kronobergs Berg- mästaredöme	—	—	—	5	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6
• • i Wester-Norr- lands dito	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
• • i Norr- och Wester- bottens dito	—	1	18	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	23
Tills. på nya ställen	9	26	274	36	2	15	—	—	1	7	2	4	29	12	5	—	—	422

<i>Mutsedlar</i>	Silfver och Bly.	Koppar-malm.	Jernmalm.	Sjö- och myr- malm.	Cobolt.	Brunsten.	Zink.	Blyerz.	Kyller-färg.	Marmor-brott.	Kisel-brott.	Skiffer.	Kalk- och Limsten.	Ställen.	Qvarnsten- brott.	Koppar-slugg- varp.	Jernmalms-och slugg-varp.	Summa.
meddelade å förut bear- betade ställen:																		
Af Bergshauptmannen vid Stora Koppar- berget	—	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	13
, i Bergmästaren i West- manlands och Kop- parbergs Län . .	—	4	37	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	45
, i i Nora och Lindes Bergmästaredöme .	6	2	58	—	—	—	1	—	—	—	—	—	8	—	—	—	29	104
, i i Nya Kopparbergs dito	—	—	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	4	62
, i i Wermlands dito	—	3	137	8	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	201
, i i Südermanlands och Östergöthlands dito	—	—	9	28	—	—	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	44
, i i Uplands-och Gefle- borgs Läns dito .	—	2	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	31
, i i Norr-och Wester- bottens dito	—	2	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47
Tillsammans på förr arbetade ställen . .	6	16	374	36	—	2	4	1	—	—	—	3	11	1	—	5	88	547
Tillkomma de på nya ställen	9	26	274	36	2	15	—	—	1	7	2	4	29	12	5	—	—	422
Summa Mutsedlar	15	42	648	72	2	17	4	1	1	7	2	7	40	13	5	5	88	969

Deremot hafva hvilostånd för grufvor på viss tid blifvit beviljade, nemligen:

			Silver och Bly	Kopparmaln.	Jernmaln.	Stålm.	Cobolt.	Brunsten.	Stålsen.	Jernmaln- varp.	Koppar-slags- varp.	Summa.
Inom Westmanlands och Kopparbergs Läns	Bergmästaredöme		1	2	32	—	—	—	1	—	—	36
, Nora och Lindes	d:o		—	—	8	—	123	—	—	—	—	131
, Nya Kopparbergs	d:o		—	—	17	—	—	—	—	1	—	19
, Wermlands	d:o		—	—	100	30	—	—	—	—	—	130
, Södermanlands och			—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Östergöthlands	d:o		—	—	6	—	1	2	—	—	—	9
, Uplands- och Roslags	d:o		—	—	34	—	—	—	—	—	—	34
, Kronobergs	d:o		—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
, Norr- och Westerbottens	d:o		—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Summa hvilostånd			1	3	198	30	124	2	1	1	1	361

2^{dra} Artikeln.

Tackjerns-blåsningen.

	Masug- nar i gång år 1839.	Blåsningstid.		Uppgifven Tackjerns tillverkning. Tackjernsvigt.			Antal Fri- dygn.	Tionde- Tackjern. Tackjernsvigt.		
		dygn.	tim.	S $\frac{1}{2}$ W	L $\frac{1}{2}$ W	W		S $\frac{1}{2}$ W	L $\frac{1}{2}$ W	W
Norrbottnens Län	5	389	20	7,778	9	9	389 $\frac{23}{34}$	—	—	—
Westerbottens dito	2	320	—	4,104	10	14	6	153	3	—
Jemtlands dito	1	62	6	608	16	—	62 $\frac{5}{24}$	—	—	—
Wester Norrlands dito . . .	3	646	9	12,544	21	10	12	317	4	17 $\frac{1}{2}$
Gefleborgs Län, Helsingland	9	1,547	20	33,773	12	10	77	765	8	15
„ „ Gestrikland	17	2,324	22	46,399	11	5	106 $\frac{2}{3}$	994	4	10
Upsala Län	5	773	11	20,151	12	15	29	744	11	18 $\frac{1}{2}$
Stockholms dito	4	569	11	12,910	12	7	15	501	18	8 $\frac{1}{2}$
Kopparbergs dito	49	7,451	16	144,940	10	10	472 $\frac{11}{33}$	4,334	6	18
Westmanlands dito	15	1,739	9	31,535	—	10	45	1,101	11	—
Örebro dito	56	9,229	5	145,872	4	19	189 $\frac{14}{33}$	5,446	—	—
Wermlands dito	29	4,348	2	74,505	25	7	319 $\frac{14}{33}$	2,613	6	14 $\frac{2}{3}$
Södermanlands dito	5	1,058	21	16,372	19	19	181	229	24	15
Östergöthlands dito	2	429	10	6,180	6	—	6	198	14	11 $\frac{1}{2}$
Elfsborgs dito	1	103	—	1,349	19	—	103	—	—	—
Calmar dito	8	1,017	1	14,608	19	6	230	332	12	16
Jönköpings dito	10	1,586	7	13,638	20	15	396	343	3	15
Kronobergs dito	4	544	9	4,690	3	15	232 $\frac{24}{33}$	134	21	18
Summa	225	34,141	11	591,905	2	11	2,873 $\frac{7}{34}$	18,209	24	7 $\frac{1}{2}$

Utaf hela denna tackjerns-tillverkning, hvilken till det här upptagne beloppet 591,965 *Sk* 2 *L* 11 *℔* blifvit beständ egentligen på grund af de utaf vederbörande Hytte- och Bruksägare meddelade uppgifter, men, då sådane från vissa Masugnar icke kunnat erhållas, efter en på kända förhållanden uppgjord beräkning af vissa *Sk* tackjern per blåsningdygn, hafva förefrigt 570,875 *Sk* 1 *L* 6 *℔* utgjordt så kalladt smides-tackjern, samt, på sätt 3:de Artikeln om gjutgods-tillverkningen närmare utvisar, återstoden 21,090 *Sk* 1 *L* 5 *℔* bestått af vid sjelfva Masugnarne åstadkommet gjutgods.

Blåsningstiden under år 1839 finnes väl vara 275 dygn 10 timmar kortare, än den som ägde rum året näst förut, men deremot är tackjerns-tillverkningen 31,744 *Sk* 4 *L* 17 *℔* större, än under år 1838; varande resultatet af 1839 års tackjerns-blåsning sådant, att på hvarje blåsningdygn belöpa sig 17,34 *Sk* tackjern, som gör 1,07 *Sk* mera för dygnet, än under 1838 års tackjerns-blåsning, samt 3,03 *Sk* mera, än under den år 1833, då försök först började göras med begagnande af varm bläster; och har således den successiva tillverkningen i tackjernsvinsten per dygn, som, på sätt Collegii underdåniga Berättelse för år 1837 utvisar, oafbrutit ägt rum från år 1801, då beräkningen gjordes efter endast 11,4 *Sk* per dygn, icke allenast under år 1839 fortgått, utan äfven gjort det i större förhållande, än under något år förut.

Jemföres på samma sätt ifrågavarande års tackjernsblåsning med den i medeltal under de 5 näst föregångne åren 1834—1838, visar det sig, att hvad sjelfva blåsningstiderna vidkommer, är den för år 1839 endast 6 dygn 5 timmar kortare, än den som uppstår vid medelberäkning för de nämnde 5 åren, i följd hvaraf man ock i det hela kan anse desse tvänne nu jemförde blåsningstider vara lika stora; men som medelproduction af tackjern under samma 5 år blott är 533,027 *Sk* 24 *L* 4 *℔*, uppstår det fördelaktiga resultat för år 1839, att, ehuru vid lika långa blåsningstider kolåtgången äfven kan vara ungefärligen densamma, hafva likväl, genom på sednare åren förbättrade metoder vid tackjerns-tillverkningen, 58,937 *Sk* 4 *L* 7 *℔* blifvit mera producerade än per medium under berörde 5 år. Kolbesparingen i det hela oberäknad, äro de allmänna fördelarne af de införde förbättringarne af synnerlig vikt, dels i anseende till utbekommandet af högre jern-procent af malmerne, dels ock med afseende å relativa förminskningen af sådane omkostnader, hvilka alltid äro af blåsningdygnens antal beroende.

Att tackjerns-productionen per dygn emedlertid visar sig vara inom orterne mycket olika, är väl i många fall en gifven följd deraf, att malmerne i allmänhet äro uti särskilde orter af ganska skiljaktig beskaffenhet; men att äfven inom samma ort, hvarest likartade malmer användas, största olikhet äger rum i afseende på tackjernsvinst per dygn, härleder sig dels från verkstädernes mer eller mindre goda beskaffenhet, dels ock derifrån, att ännu icke de på sednare tider förbättrade metoder vid sjelfva Hyttebrukets bedrifvande, blifvit allmänt in-

förde. Så t. ex. hafva vid Uddeholms Bolags 4 Masugnar, vid hvilka Filipstads Bergslags malmer begagnas och blåsningstiden år 1839 uppgått till 622 dygn, 19,011 Sk ℓ tackjern blifvit tillverkade, som gör 30 $\frac{1}{2}$ Sk ℓ om dygnet, under det att malmerne lemnat 52,2 procent och kolätgången per Sk ℓ utgjort 9,86 Tunnor, hvaremot vid flera andre hyttor, der Filipstads Bergslags malmer äfven förbrukas, samt särdeles der Bergsmän tillika äro inbrukare, tillverkningen varierat emellan 12 à 16 Sk ℓ per dygn, jern-procenten af malmerne emellan 46 à 49 procent, och kolätgången emellan 13 à 16 Tunnor samt äfven någon gång derutöfver per Sk ℓ .

Om åter 1839 års tackjernstillverkning inom Rikets Bergslager betraktas särskilt från den, som åstadkommits utom Bergslagerne, så befinnes att inom de egentelige Tackjerns-Bergslagerne nemligen: Wester-Bergslagen, Norbergs, Nya Kopparbergs, Hellefors, Grythytte, Hjulsjö, Nora, Lindes och Ramsbergs, Lekebergs och Carlskoga, samt Filipstads Bergslager hafva vid 123 Masugnar och under 19,020 dygn 16 timmar blifvit tillverkade 318,596 Sk ℓ 8 L ℓ 19 ℓ som gör i medeltal 16,75 Sk ℓ per dygn; Men vid de 102 Masugnar, som utom Bergslag år 1839 varit i gång, har deremot under en blåsningstid af 15,120 dygn 19 timmar, en tackjerns-production vunnits af 273,368 Sk ℓ 19 L ℓ 12 ℓ , som gör efter medelberäkning 18,08 Sk ℓ per dygn.

Skillnaden uti tackjerns-productionen per dygn inom och utom Bergslag, hvilken år 1838 var 1,73 Sk ℓ , är för ifrågavarande år 1,33 Sk ℓ , eller något mindre än året förut; och härleder sig detta sannolikt derifrån, att äfven vid några Bergsmanshyttor sambruk och Rostugnar blifvit införde, äfvensom varm bläster börjat användas, hvilka förbättringar alltså redan visat inflytande på Hyttegången i allmänhet inom Bergslagerne.

Jemföres årets tackjerns-production 591,965 Sk ℓ med Stång- och Ämnesjerns-tillverkningen, som, efter hvad närmare kommer att uti 4:de Artikeln visas, utgjort 583,144 Sk ℓ , är skillnaden emellan desse summor endast 8,821 Sk ℓ . Och som detta sistnämnde quantum tackjern blott utgör en del af behofvet under året för Gjutgoods-tillverkningen och tackjerns-exporten till Finland, vill det synas som skulle, utom den tillgång af vid pass 30,000 Sk ℓ Tackjern, som besparas vid Stångjerns-smidet genom uppkommande öfverjern, äfven de förut befinnlige inventarierna af tackjern till någon del måst tillitas, och hvilket sedermera måste verka till tackjerns-prisets uppehållande jemväl efter Stångjernets fallande uti pris.

Af de på förestående Tabell öfver Tackjerns-tillverkningen antecknade fri-dygnen 2,873 $\frac{7}{8}$, utgöra 1767 $\frac{3}{4}$ dygn hela blåsningstiden för följande under frihets-år varande Masugnar, nemligen: Torneåfors, Gyljens, Avasfors, Selets och Rosfors Masugnar i Norrbotten; Ljusnedahls Masugn i Herjedalen; Ågs- och

Ickholms Masugnar i Kopparbergs Län; Lyreds Masugn i Wermland; Billingsforss Masugn på Dahlöland; Forssjö Masugn i Södermanland; Ankarsrums Masugn i Calmare Län; Tahebergs Masugn i Jönköpings Län; samt Säfsjöströms Masugn i Kronobergs Län; men de öfrige $1105\frac{1}{2}\frac{3}{4}$ dygnen äro de egentligen så kallade fridygnen, hvilka enligt författningarne lå beräknas icke allenast vid hvarje blåsning början, utan ock då Masugn ombygges eller ny pipa deruti insättes.

Utaf Eders Kongl. Maj:ts och Kronans Tionde-tackjern 18,209 *Sk* 24 *L* 7 $\frac{1}{3}$ *℔*, har af vederbörande Masugnsegare följande quantum levererats in natura, nemligen:

	<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>℔</i>
Inom Nya Kopparbergs Bergmästaredöme	490.	14.	17.
„ Westmanlands och Kopparbergs Läns dito	2,487.	16.	18.
„ Nora och Lindes dito	398.	9.	2.
„ Wermlands dito	1,133.	18.	5.
Summa <i>Sk</i>	4,510.	7.	2.

Det återstående beloppet 13,699 *Sk* 17 *L* 5 $\frac{1}{3}$ *℔* af Tionde-tackjernet har deremot blifvit löst med penningar, enligt följande af Kammar-Collegium, Stats-Contoret och Bergs-Collegium upprättad taxa, nemligen:

		Banco. Rdr sk.
För Masugnarne under Löfsta, Österby, Gimo och Rånäs Bruk . . .		11: —
„ dito „ Forssmarks, Gysinge, Strömsbergs, och Ullforss Bruk, samt Harnäs Masugn		9. 24.
„ dito „ Skebo, Hargs, Vattholma och Söderforss Bruk		9. —
„ dito „ Elfkarleö Bruk		8. 24.
„ dito uti Norbergs och Skinskattebergs Bergslager		7. 36.
„ dito „ Nora Bergslag i Örebro Län		7. 28.
„ dito „ Lindes dito i dito		7. 20.
„ dito „ Ramsbergs dito i dito		7. 4.
„ dito „ Lekebergs dito i dito		8. 16.
„ dito „ Lerbäcks dito i dito		8. —
„ dito „ Nya Kopparbergs dito i dito		6. 24.
„ dito „ Hjulsjö dito i dito		7. 8.
„ dito „ Grythytte och Helleforss Bergslager i dito		7. 32.

			Banco. R:dr sk.
För Masugnarne uti	Carlskoga Bergslag i Örebro Län		8. 24.
„ dito	„ Filipstads Bergslag i Wernlands Län		8. 24.
„ dito	„ Grangärdes Bergslag i Kopparbergs Län, utom Pehrsbo		7. 8.
„ dito	„ Norrberkes dito i dito		7. 16.
„ dito	„ Söderberkes, Tuna, Säfsens och Floda Socknar jem- te Pehrsbo Masugn i Grangärdes Socken af samma Län		7. 24.
„ dito	„ Öster-Bergslagen i Kopparbergs Län samt af Mas- ugnarne under Dädrans och Svartnäs Bruk i samma Län		7. 40.
„ dito	„ Österdalarne, med undantag af sistnämnde Bruks Masugnar		6. 40.
„ dito	„ Södermanlands och Östergöthlands Län		7. 36.
„ dito	„ Tabergs Bergslag och Jönköpings Län, med un- dantag af Ohs och Bruzaholms Masugnar		7. 36.
„ dito	„ Calmare och Kronobergs Län, samt af Ohs och Bruzaholms Masugnar i Jönköpings Län		6. 12.
„ dito	„ Ofvansjö och Thorsåkers Bergslager, samt i all- mänhet för Masugnarne inom Gefleborgs, Wester- Norrlands, samt Norr- och Westerbottens Län		7. 16.

Då export af Tackjern icke är tillåten har någon annan affyttring deraf till utländsk ort icke kunnat ske, än den, som efter vanligheten med Eders Kongl. Majts Nådiga tillstånd och enligt sednaste Handels-Traktat med Ryssland, ägt rum till Finland, dit 7,604 Sk~~kl~~ 3 L~~kl~~ år 1839 blifvit afförde.

I afseende åter på den utförsel af tillsammans 9,700 Sk~~kl~~ Sjömalms tack-
jern, som Eders Kongl. Majt under den 16 Januarii 1839, med anledning af
derom gjord underdånig ansökning, på vissa villkor under en tid af 3 år be-
viljat åtskillige Bruksegare i Småland, så förekommer det nog anmärkningsvärdt,
hurusom detta nådiga tillstånd under nu ifrågavarande år endast i så måtto
blifvit begagnadt, att, enligt Tullverkets räkenskaper, 10½ Sk~~kl~~ så beskaffadt tack-
jern år 1839 exporterats.

3^{dje} Artikeln.

Gjutgods-tillverkningen och Gjuterierna.

		Uppgifven gjutgods-tillverkning vid Masugnarne år 1839.		
		Tack jernsvigt.		
		Sk	L	Ø
Uti Norrbottens Län		2	5	18
„ Westerbottens dito		256	16	6
„ Jemtlands dito		25	20	18
„ Wester-Norrlands dito		159	24	5
„ Gefleborgs dito		984	20	5
„ Upsala dito.		18	24	—
„ Stockholms dito		60	—	—
„ Kopparbergs dito		2,076	—	15
„ Westmanlands dito		223	11	—
„ Örebro dito		2,198	—	—
„ Wernmlands dito		2,500	—	—
„ Södermanlands dito		6,651	9	10
„ Östergöthlands dito		1,997	5	15
„ Calmare dito		1,590	13	13
„ Jönköpings dito		900	—	—
„ Kronobergs dito		1,445	4	15
Summa		21,090	1	5

Emedlertid torde den förut gjorde anmärkningen här böra tilläggas, att fullständiga uppgifter om det vid Masugnarne åstadkomne gjutgodset icke på alla ställen kunnat erhållas.

I afseende åter på tillverkningen vid de egentlige Gjuterierne, hvarest tack-jernet uti särskilda Cupol- och Reverber-ugnar omsmältes, hafva följande upp-gifter erhållits:

	Skk.	L.	S.		Banco.		
					R:dr.	sk.	r.
Vid Kungsholms Gjuteri i							
Stockholm . . .	1,000.	—	—	Tillverknings-värde	30,000.	—	—
„ Bergsunds dito i dito	1,408.	10.	—	„	63,592.	—	—
„ Nyköpings dito . .	542.	5.	8.	„ *)	9,760.	41.	4.
„ Motala dito i Öster- göthlands Län . .	1,549.	17.	—	„	41,741.	3.	8.
„ Krokforss dito i Öre- bro Län	903.	18.	—	„	16,270.	9.	7.
„ Forssbacka dito i Gefleborgs Län . .	1,377.	17.	7.	„	24,801.	29.	7.
„ Dormsjö dito i Kop- parbergs Län . .	888.	—	—	„	15,984.	—	—
„ Furudahls dito i dito	906.	13.	—	„	16,319.	33.	7.
„ Klosters dito i dito	130.	—	—	„	2,340.	—	—
„ Ankarsrums dito i Calmare Län . .	864.	14.	16.	„	15,565.	15.	4.
„ Öfverrums dito i dito	545.	19.	6.	„	9,827.	17.	10.
„ Öremo dito i Kro- nobergs Län . .	81.	5.	—	„	1,462.	24.	—
„ Helsingborgs dito .	478.	3.	1.	„	10,358.	29.	1.
Summa Skk.	10,677.	2.	18.	Summa R:dr	258,023.	12.	—

*) Nu likasom förut har tillverkningsvärdet, der det icke uppgifvits, blifvit beräknadt efter ett medel-belopp af 18 R:dr per Skk.

Enligt Tullverkets räkenskaper har exporten af Gjutgods år 1839 uppgått till följande belopp:

	Kanoner och Kulor.		Grytor, Kittlar samt Gal- lerverk.		Summa		Diverse gjutgods ej specifice- radt, men upptaget i penninge- värde.	
	Skk	Lß	Skk	Lß	Skk	Lß	R:dr	sk.
Till Norrige	2,069	5	11	5	2,080	10	777	32
„ Finland	13	10	5	—	18	10	351	—
„ Preussiska Länderne	1,967	5	—	—	1,967	5	—	—
„ Danska Staterne	771	10	—	7	771	17	—	—
„ Lybeck	—	—	7	10	7	10	—	—
„ Hamburg, Bremen, och öfrige Tyska Orter	6	6	—	—	6	6	—	—
„ Frankrike	75	3	7	15	82	18	—	—
„ Portugal med Azoriska och Cap- verds-öarne	—	—	1	—	1	—	—	—
„ Nord-Amerikanska förenta Sta- terne	—	—	—	—	—	—	8,300	—
Summa	4,902	19	32	17	4,935	16	9,428	32

4de **Artikeln.**

Stång- och Ämnesjerns-Smidet.

	Härdar.	Privilegerade Smidesbeloppet, hammarskatten inberäknad, den 31 December 1839.			Uppgifven Stång- och Ämnesjerns tillverkning år 1839.		
		Sk ^l	L ^l	l	Sk ^l	L ^l	l
Norrbottnens Län	22	Bergs- 7,505	vigt. 10	—	Bergs- 6,356	vigt. 15	10
Westerbottnens dito	17	7,424	10	—	5,464	—	15
Jemtlands dito	8	3,158	—	—	575	19	19
Wester Norrlands dito	74	32,301	—	—	32,517	16	13
Gefleborgs dito, Helsingland	62	28,445	3	—	31,597	8	11
dito dito, Gestrikland	101	49,683	7	14	52,171	11	5
Upsala dito	29	20,551	15	8	22,812	1	5
Stockholms dito	19	11,571	5	2	12,628	11	16
Kopparbergs dito	175	74,831	12	17	73,463	15	13
Westmanlands dito	128	61,799	9	9	64,577	17	15
Örebro dito	166	75,657	14	6	74,584	12	5
Wermlands dito	260	128,167	12	16	112,973	4	5
Götheborgs och Bohus dito	2	969	—	—	—	—	—
Södermanlands dito	48	17,314	5	—	15,713	1	15
Östergöthlands dito	76	26,315	10	—	26,828	3	7
Skaraborgs dito	23	9,179	1	16	7,612	1	18
Elfsborgs dito	38	18,379	17	—	17,665	13	19
Calmare dito	34	10,394	12	—	8,786	12	15
Jönköpings dito	35	14,102	14	—	11,231	4	5
Kronobergs dito	22	6,171	13	—	5,583	17	10
Summa	1,339	603,923	13	8	583,144	11	1

Då privilegierade Smidet, som vid slutet af år 1838 utgjorde vid 1304 hårdar ett belopp af 529,739 *Sk℔* 19 *L℔* 9 *℔*, nu vid 1839 års utgång finnes hafva för 1339 hårdar uppgått till 603,923 *Sk℔* 13 *L℔* 8 *℔*, har således under ifrågavarande år ett antal af 35 hårdar, samt ett nytt Smide af 74,183 *Sk℔* 13 *L℔* 19 *℔* tillkommit.

Denna tillökning uti Smides-rätten utgör:

	<i>Sk℔.</i>	<i>L℔.</i>	<i>℔.</i>
Privilegieradt Smide, på grund af föregångne undersökningar	25,131.	15.	10.
Hammarskatten derföre, utgående tills vidare efter 1½ <i>Sk℔</i> för 100:de, utom för 1,000 <i>Sk℔</i> efter dubbel Hammarskatt	381.	19.	11.
Smides-tillökning till ⅓ del af förut varande belopp vid gamla Verkstäder, enligt 4:de § af Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Kungörelse den 26 October 1838	47,685.	1.	2.
Hammarskatten derföre tills vidare efter 1½ <i>Sk℔</i> för 100:de	715.	6.	7.
Dubbel Hammarskatt, till följe af Högstberörde Nådiga Kungörelse, å det förut emot Recognitions afgift tillätne Smidet stort	18,478 <i>Sk℔</i> 14 <i>L℔</i> 3 <i>℔.</i>	369.	11. 9.

Summa *Sk℔* 74,283. 13. 19.

Afdrages nu från denna Summa det vid Malingsbo Bruk i Kopparbergs Län, utan förminskning af hammarskatten, nedlagde Smide 100. — —

Blifver rätta Smides-tillökningen som ofvan synes *Sk℔* 74,183. 13. 19.

Förberörde, på grund af verkställda undersökningar och i sammanhang med nya Verkstäders inrättande, tillätne Smide 25,131 *Sk℔* 15 *L℔* 10 *℔* kommer, enligt de derföre meddelade Privilegier, i följande ordning efter tiden att begagnas och hammarskatts-utskylder derföre att utgöras nemligen:

	<i>Sk℔.</i>	<i>L℔.</i>	<i>℔.</i>
från och med Smides-året 1839	7,198.	8.	10.
” ” 1840	8,983.	7.	—
” ” 1841	3,150.	—	—
” ” 1842	3,000.	—	—
” ” 1843	1,000.	—	—
” ” 1845	1,800.	—	—

Summa *Sk℔* 25,131. 15. 10.

Det vid 1839 års slut tillätne Smidet kan nu mera på följande sätt fördelas:

Skk. Lk. R.

Gammalt Smide, privilegieradt före 1803 års Kongl. Smides-Förordning, hvaruti äfven inberäknas så väl den visse Verk tillkommande frälse-rätten, som det vid Österby, Löfsta och Gimo Bruk utöfver hammarskatten, enligt år 1835 upptaget medelbelopp, idkade Stångjerns-Smide .	347,228. 19. 11.
Nytt Smide, tillkommet efter utfärdandet af 1803 års Kongl. Förordning, hvaraf 157,968 <i>Skk</i> 1 <i>Lk</i> 3 <i>R</i> emot dubbel hammarskatt, samt 24,131 <i>Skk</i> 15 <i>Lk</i> 10 <i>R</i> emot en tills vidare utgående hammarskatt af $1\frac{1}{2}$ <i>Skk</i> för hvarje 100:de	182,099. 16. 13.
Smides-tillökning vid gamla Verk, med anledning af 4 § uti Eders Kongl. Majts Nådiga Kungörelse af den 26 October 1838, emot hammarskatt tills vidare af $1\frac{1}{2}$ <i>Skk</i> för 100:de	66,845. 2. 2.
Hammarskatt så väl för det gamla och nya, som för det förut så kallade Recognitions-Smidet	7,749. 15. 2.
Summa Privilegieradt Smide	603,923. 13. 8.

Utom den här ofvan upptagne Smides-tillverkning, hafva, genom Eders Kongl. Majts Nådiga Resolution af den 19 Mars och 27 Juli 1839, Strömbacka och Hedvigsfors, samt Gravendahls Bruksegare erhållit Nådigt tillstånd att tills vidare, och intill dess vid slutelig allmän reglering af Brukens Smidesrätt och beskattning annorlunda kan varda i Näder förordnad, få tillverka och vägföra, utöfver nu varande Privilegier, från Strömbacka och Hedvigsfors Bruk 1,350 *Skk* emot hammarskatt af 20 *Skk* 5 *Lk*, samt från Gravendahls Bruk 700 *Skk* emot 10 *Skk* 10 *Lk* hammarskatt.

Den, enligt 4 § uti Eders Kongl. Majts Nådiga Kungörelse af den 26 October 1838, vid gamla Verk till $\frac{1}{3}$ del af derstädes förut varande Smidesrätt tillkomne Smides-förhöjning utgör, på sätt här ofvan synes, 66,845 *Skk* 2 *Lk* 2 *R* och då hammarskatten af $1\frac{1}{2}$ *Skk* för 100:de dertill lägges, ett belopp af tillsammans 67,847 *Skk* 16 *Lk* 13 *R*.

Såsom anmärkningsvärdt anser Collegium sig nu i underdånighet böra upplysa att af sistberörde qvantum hafva tillkommit:

Sk. Lx. Ȳ.

Inom de egentlige Bergslagerne nemligen: Westerbergslagen,	
Norbergs Nya Kopparbergs, Helleforss, Gryt-hytte,	
Hjulsjö, Nora, Lindes och Ramsbergs, Lekebergs och	
Carlskoga samt Filipstads Bergslager	17,553. 7. 15.
„ de öfrige så kallade Bergslagerne, såsom: Österbergsla-	
gen i Kopparbergs Län, Skinnskattebergs Bergslag med	
Heds- och Gunnilbo Socknar i Westmanlands Län, Of-	
vansjö och Thorsåkers Bergslager i Gefleborgs Län, Nyeds	
Bergslag i Wermlands Län, samt Lerbecks Bergslag i	
Örebro Län	12,868. 4. 6.
„ öfrige Orter utom Bergslag	37,426. 4. 12.
Summa <i>Sk</i> Ȳ	67,847. 16. 13.

Jemföres ifrågavarande års Stång- och Ämnesjerns-tillverkning 583,144 *Sk*Ȳ Bergsvigt med den under de nästförutgångna åren, så visar det sig, att år 1839 blefvo 57,439 *Sk*Ȳ mera tillverkade, än under året 1838, samt 102,443 *Sk*Ȳ mera, än i medeltal under de 5 åren förut 1833—1837.

Det under året åstadkomne Stång- och Ämnesjerns-Smide, beräknadt i Stapelstads vigt, utgör 641,459 *Sk*Ȳ. Deremot hafva från Bruken blifvit på väg införde 549,712 *Sk*Ȳ Stångjern och 55,306 *Sk*Ȳ Manufaktur, eller tillsammans 605,018 *Sk*Ȳ. Skilluaden emellan tillverkning och vägföring finnes således vara 36,441 *Sk*Ȳ, och som dessutom från Vägarna till inrikes förbrukning blifvit afförde 18,502 *Sk*Ȳ Stångjern och 20,195 *Sk*Ȳ. Jern-Manufaktur, eller tillsammans 38,697 *Sk*Ȳ, blifver ett sammanräknadt belopp af 75,138 *Sk*Ȳ Stångjern och Jern-Manufaktur disponibelt för consumptionen inom Landet.

Under Smides-året 1839 har Jern-exporten, om Stångjern och Manufaktur räknas tillsammans, uppgått till ett belopp af 599,223 *Sk*Ȳ 12 *L*Ȳ 18 *Ȳ*. Stap. Stads vigt; och om nu, då nästföljande Artikel kommer att utvisa afförseln från våg af Jern-manufaktur, här endast upptages afvägningen af Stångjern, har den utgjort:

	<i>Skk</i>	<i>Lk</i>	<i>Ø</i>
Till export från Stockholms våg	283,104.	4.	—
„ „ Göteborgs dito	187,790.	4.	10.
„ „ de öfrige Vågarne	94,841.	16.	1.

Summa export *Skk*. 565,736. 4. 11. Stap.St.vigt.

Denna export af Stångjern är 39,077 *Skk*. 10 *Lk* 13 *Ø* större, än den som ägde rum år 1838, samt öfverskjuter med 145,561 *Skk* Stångjerns-exporten i medeltal under de 5 åren 1833—1837.

Stångjerns-inventarierna, hvilka på Rikets vågar under Smidesåret 1839 blifvit förminskade med 34,099 *Skk* 13 *Lk* 5 *Ø*, uppgingo likväl vid samma års slut till följande belopp:

	<i>Skk</i>	<i>Lk</i>	<i>Ø</i>
På Stockholms våg	105,600.	4.	16.
„ Göteborgs dito	106,027.	18.	5.
„ de öfrige Stapelstads-vågarne	12,515.	—	13.
„ Upstads-vågarne	6,242.	7.	4.

Summa Stångjerns-inventarier 230,385. 10. 8.

Enligt Tullverkets Räkenskaper, hvilka omfatta Calender-året, under det att det så kallade Smides-året här ofvan afses, förhåller sig 1839 års Stångjerns-export, då destinations-orterna tillika utsättas, på följande sätt:

	Stapelstadsvigt.		
	<i>Skk</i>	<i>Lk</i>	<i>Ø</i>
Till Norrige	376	9	—
„ Finland	6,989	—	—
„ Preussiska Länderne	22,364	8	—
„ Danska Staterne	31,199	2	—
„ Lybeck	21,842	14	—
„ Hamburg, Bremen och öfriga Tyska Orter	30,632	10	—
„ Stor-Britanien och Irland	124,081	15	—
Transport	237,485	18	—

	Transport	Stapelstadsvigt.		
		Skz	Lz	z
		237,485	18	—
Till Nederländerne		16,962	1	—
„ Belgien		2,617	3	—
„ Frankrike		29,515	1	—
„ Portugal med Azoriska och Cap-Verds Öarne		30,387	17	—
„ Italien, Sardinien och Sicilien		1,641	8	—
„ Österrikiska Staterne		132	13	—
„ Gibraltar		1,479	10	—
„ Algier		815	15	—
„ Ostindien		8,886	13	—
„ Nord-Amerikanska förenta Staterne		222,951	13	—
„ Brasilien.		5,596	18	—
„ Öfrige Stater i Södra Amerika		67	—	—
„ Australien		84	9	—
Summa export Skz		558,623	19	—

Den af Eders Kongl. Maj:t visse Bruksegare meddelade särskildta nådiga tillåtelsen, att till utrikes ort få utföra så kallade Smältstycken, har endast i så måtto begagnats, att under året till England blifvit exporterade 1855 Skz 5 Lz smältstycken; men Collegium har ännu icke erhållit tillförlitlig underrättelse derom, huruvida några sådana fördelar varit förenade med denna afyttring, att anledning kan vara till någon förhoppning om en i framtiden blifvande större tillverkning och export af så beskaffadt Jern.

Enligt af Kammar-Collegium, Stats-Contoret och Bergs-Collegium upprättad Taxa, hafva årets lösnings-priser för Eders Kongl. Maj:ts och Kronans Hammarskattn-jern blifvit sålunda fastställdes:

	R:dr.	sk.
För Löfsta, Österby, Gimo och Rånäs Bruk	29:	—
„ Forssmarks, Strömsbergs, Ullforss och Gysinge Bruk	26:	—
„ Skebo, Hargs, Wattholma och Söderforss Bruk	24:	—
„ Elfkarleö Bruk	19:	—
„ Alla öfrige Stångjerns-verk uti hvad ort eller Län i Riket som helst	17:	24.
„ Ämnes-Verken	17:	12.
„ Bergsmanshammarne	16:	24.

5te Artikeln.

Jern-Manufaktur-tillverkningen.

	Uppgifven Jern-manufaktur-tillverkning för år 1839.		
	Bergsvigt.		
	Sk	L	Ø
Uti Norrbottens Län	222	16	16
„ Westerbottens dito	741	9	9
„ Jemtlands dito	135	4	4
„ Wester-Norrlands dito	2,085	7	9
„ Gefleborgs dito, Helsingland	154	17	11
„ dito dito, Gestrikland	1,093	4	17
„ Upsala dito	985	16	19
„ Stockholms dito	1,538	10	15
„ Kopparbergs dito	10,956	5	12
„ Westmanlands dito	3,642	13	6
„ Örebro dito	8,478	19	—
„ Wermlands dito	11,880	8	7
„ Götheborgs och Bohus dito	499	17	11
„ Södermanlands dito	5,720	12	—
„ Östergöthlands dito	5,494	—	7
„ Skaraborgs dito	473	3	12
„ Elfsborgs dito	5,618	5	16
„ Calmare dito	1,259	10	6
„ Jönköpings dito	1,151	7	12
„ Kronobergs dito	1,790	10	3
Summa Jern-Manufaktur	Sk 63,923	L 1	Ø 12

Tillverknings-beloppet 63,923 *Sk* 1 *L* 12 *℔* Bergsvigt öfverskjuter med 13,712 *Sk* 9 *L* 3 *℔* det, som under de 5 nästföregångne åren 1834—1838 i medeltal åstadkommits.

Förvandlad till Stapelstads-vigt har Jern-Manufaktur-tillverkningen utgjort 70,315 *Sk* 7 *L* 15 *℔*; och som af detta quantum 55,305 *Sk* 19 *L* 14 *℔* blifvit förde på väg, skulle skillnaden deremellan eller 15,009 *Sk* 8 *L* 1 *℔*, jemte de 20,195 *Sk* 3 *L* 1 *℔*, som från Vågarne till inrikes förbrukning afvägts, tillsammans kunna anses utgöra det belopp Manufaktursmide, som för consumptionen inom Landet varit behöfligt eller disponibelt.

Enligt hvad Våg-Räkenskaperne utvisa, har till export år 1839 blifvit af vägd Jern-Manufaktur:

från Stockholms väg	21,394.	13	5.		
„ Götheborgs dito	8,706.	15.	5.		
„ de öfrige Vågarne	3,385.	19.	17.	33,487.	8. 7.
lagges nu härtill nyssberörde vågafföring till inrikes förbrukning	20,195.	3.	1.		

blifver hela afvägningen från Vågarne i Stap. St. vigt *Sk* 53,682. 11. 8.

Då exporten af Jern-Manufaktur per medium de 5 nästföregångne åren utgjort 28,134 *Sk* 2 *L* och 1839 års export således finnes vara 5,353 *Sk* 6 *L* 7 *℔* större, än detta medelbelopp, visar det sig, att likasom conjuncturen varit gynsam för afsättning af Stångjernet, så har äfven i någon mån enahanda fördelaktiga förhållande ägt rum, i afseende på Jern-Manufacturen.

Inventarierne på Rikets Vågar af Jern-Manufaktur, hvilka i medeltal åren 1834—1838 uppgått till ett belopp af 26,931 *Sk* 6 *L* 11 *℔*, hafva vid 1839 Smides-års slut funnits utgöra:

På Stockholms väg	11,726.	7.	1.
„ Götheborgs dito	6,877.	14.	10.
„ de öfrige Stapelstads-Vågarne	253.	15.	16.
„ Uppstads-Vågarne	872.	2.	11.
Summa inventarier af Jernmanufaktur	<i>Sk</i> 19,729.	19.	18.

På sätt Tullverkets, efter Calender-året uppställde Räkenskaper utvisa, har exporten af Jern-Manufacturen, då destinations-orterna tillika utsättas, uppgått till det belopp, som efterföljande Tabell ådagalägger:

Jern-Manufaktur-exporten år 1839, enligt Tull-Verkets Räkenskaper.

5

	Summa.		Diverse Jern-manufaktur.		Stål.		Spik.		Plogbills-ännen.		Plåtar, oförte.		Saltpanne-plåtar.		Skär- och Knipp-jern.		Knipp-jern.		Bult- och Galler-jern.		Band-jern.		Hamrar.		Smide Ankare.	
	Lb	SKb	Lb	SKb	Lb	SKb	Lb	SKb	Lb	SKb	Lb	SKb	Lb	SKb	Lb	SKb	Lb	SKb	Lb	SKb	Lb	SKb	Lb	SKb	Lb	SKb
Till Norrige	1	1,220	5	5,674	14	5	622	9	6,870	19	15	2,143	15	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Finland	33	15	16	2	7	35	10	402	5	1,162	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Ryssland	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Preussiska Länderne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Danska Staterne	3	15	10	294	2	577	9	216	13	39	13	4	38	11	1,278	12	674	4	7	3	15	10	1	1	1	1
„ Lybeck	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Hamburg, Bremen och öfrige Tyska Orter	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Storbritannien och Ir-land	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Neder-Länderne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Belgien	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Frankrike	1	16	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Spanien med Baleariska och Canarie Öarne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Portugal med Azoriska och Cap-Verdes Öarne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Italien, Sardinien och Sicilien	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Österrikiska Staterne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Egypten	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Alger	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Ostindien	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Nord-Amerikanska för-enta Staterne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Öfrige Stater i Norra Amerika	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Brasilien	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Öfrige Stater i Södra Amerika	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
„ Australien	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Summa Export	54	12	3	18	2	249	7	3,411	3	3,223	7	1,151	18	242	9	3,108	5	783	14	10,280	9	12,338	17	1,023	11	37,871

6te Artikeln.

De så kallade Ädlare Verken.

a) *Guld-tillverkningen.*

Ur det Silfver, som erhållits vid Konung Gustaf den Tredjes, Stora Kopparbergs Bergslag tillhörige Silfver-verk, hafva 2 lödige marker 12 lod $15\frac{3}{4}$ gran guld blifvit år 1839 utbringade.

b) *Silfver-tillverkningen.*

Sala Silfververk. Under det att brytningen härstädes, för vinnande af fyndigt berg, utan hinder af vatten, som medelst Konstverken kunnat undanhållas, fortgått på vanligt sätt uti Stor- och Torg-Schakts-grufvorne, så att uti den förra grufvan 38 och uti den sednare 2^{ne} särskildte ställen blifvit bearbetade, äfvensom Drottning Christinae Schakt från Svabs ort ytterligare är vordet afsänkt, i följd hvaraf uppfordringen genom detta Schakt nu kan ske från $145\frac{1}{6}$ famnars djup och Fjerde botten i grufvan, har jemväl den för Nordvestra Grufve-fältets undersökande stadgade, uti Collegii förra årsberättelser omnämnde arbetsplan blifvit fullföljd; och som dervid hufvudsakligast förekommer, att afsänka de dels för vatten, dels för berg-uppfordringen redan för längre tid sedan började Konung Carl den XI:s och Konung Gustaf den III:s Schackt, må i afseende på dem nämnas, att det förra har, sedan den för berg-uppfordringen fullbordade Spel-byggnad börjat begagnas, under året blifvit ytterligare afsänkt $9\frac{11}{24}$ famnar, hvarigenom botten af detta Schakt vid årets slut hunnit till $116\frac{11}{24}$ famnars afvägning, och hvad det sednare eller Konung Gustaf den III:s Schakt beträffar, har det i Collegii berättelse för år 1838 omnämnde genomslag på en mellan-botten vid 56 famnars afvägning inträffat med Schröderstjernas tvärort, hvarifrån Schaktet förut är fullbordadt mot djupet till 150 famnars afvägning, så att nu mera den derstädes beslutade Konst-byggnad kan företagas, för hvilket ändamål äfven visse förberedande arbeten detta år ägt rum.

Jemte dessa arbeten inom Stor-grufve-districtet, har, utom detsamma, Grefve Bjelkes Stoll, till undersökning af Nygrufve-fältet, fortgått så, att denna Stoll vid årets slut hunnit $56\frac{1}{3}$ famnar från gamla Lichtlochbet; och har, sedan väderväxlingen för anbrottet funnits vara nog knapp, början till ett nytt Lichtlochs neddrifvande blifvit gjord, 61 famnar från det förra.

Hela brytningen inom Sala district har år 1839 uppgått till 72,657 Tunnor fyndigt och $11,566\frac{1}{2}$ tunnor ofyndigt berg eller tillsammans $84,223\frac{1}{2}$ tunnor

å $6\frac{1}{2}$ Cubikfot; och hafva under samma tid orter blifvit drifne till en sammanräknad längd af 579,9 fot och Sänkningar till ett djup af 126 fot.

Den under årets lopp anställda malm-sofring och så kallade Sylt-skrädning har lemnat 31,897 lass vaskmalm, utgörande i vikt å 5,2 Centner per lass, 165,644 Centner; 7,043 Cubikfot stuff, motsvarande ungefär lika många Centner; samt 106 Centner torr vikt Slig. Vaskmalmen medelhalt har varit 0,529 lod silfver på Centnern, Stuffens dito $4\frac{1}{3}$ lod silfver samt 15 procent bly, och Sligens $6\frac{1}{2}$ lod silfver och 19 $\frac{1}{2}$ bly på Centnern.

Genom bokning och vaskning hafva 27,162 lass vaskmalm blifvit förbrukade; men som genom brytningen vunnits, på sätt här ofvan synes 31,897 lass, så hafva inventarierna af vaskmalmen blifvit förökade med 4,735 lass, utgörande alltså desamma vid årets slut 20,638 lass.

De vid Bok- och Vask-verken erhållne Sligerne tillsammans 7,679,7 Centner hafva, i beskickning med stuffmalmer och från rå-smältningen erhållen skärsten, blifvit genom de så kallade förblynings-smältningarne tillgodogjorde, hvarefter och sedan det erhållne godset blifvit afdrifvet och fineradt, en tillverkning af tillsammans 3,488 lödige marker 4 lod bergfint silfver åstadkommits.

Sala Silfververks Ränte-ersättnings-fond, som vid slutet af år 1838 utgjorde 13,211 R:dr 37 sk. 9 r:st., har under loppet af år 1839, dels genom den, i förhållande till silfver-tillverkningens belopp, stadgade afsättning, dels och genom upplupne räntor på Capitalet, blifvit ökad med 2,134 R:dr 19 sk. 6 r:st., så att denna fond vid Räkenskaps-årets slut utgjorde en i Sala Bergslags Cassa inestående Summa stor 15,346 R:dr 9 sk. 3 r:st.

Konung Gustaf den Tredjes Silfververk vid Stora Kopparberget. Uti åtskillige arbetsrum i Stora Kopparbergs grufvor hafva år 1839 upptagits 5,638 Tunnor blyglanshaltig sten, som aflemnats till detta Silfververk; och har genom skrädning af denna sten vunnits 4,763 Tunnor silfverhaltig blymalm, blandad med kopparmalm. Årets Silfver-tillverkning, som är fri från afrad till Eders Kongl. Maj:t och Kronan, har utgjort 624 lödige marker 10 lod 1 grän.

Löfås Silfververk i Skedvi Socken och Kopparbergs Län. Uti Löfås grufvor har år 1839 en ortdrifning af $12\frac{1}{2}$ Cubikfot rum. Den malm, som derunder vunnits, har jemte inventarium deraf från året nästförut blifvit tillgodogjord och gifvit 90 Centner verkbley, som tillsammans med det år 1838, på sätt Collegii för det året afgifne berättelte innehåller, åstadkomna verkbley 62,6 Centner är vordet afdrifvet, hvarvid erhållits 52 Lödige marker 11 Lod $4\frac{1}{2}$ grän.

Hela Silfver-tillverkningen i Riket har således uppgått till ett belopp af 4,165 lödige marker 10 Lod $5\frac{1}{2}$ grän, hvarföre Tionde-afgiften jemte Myntare-lön och Slag-skatt till Eders Kongl. Majt och Kronan af tillverkningen vid Sala utgjort 3,535 R:dr 13 sk. 10 rst. samt trettionde delen af det vid Löfåsen åstad-komne Silfret 6 R:dr 24 sk. allt i Silfver räknadt.

c) *Kopparverken.*

Stora Kopparberget. Grufve-brytningen härstädes har år 1839 icke varit besvärad af något nytt fall, utan har endast den rörelse ägt rum uti förut va-rande ras, som alltid måste blifva en följd af sofring uti desamma, så att de större tomma rum, hvilka genom uppföring af rasen uppkommit, tidtals och delvis blifvit af ofvanliggande förut krossadt berg fyllde.

Likaledes har arbetet uti grufvorne icke mött något hinder af vatten, utan hafva Konsterne, såsom förr, förnått undanhålla detsamma från alla de ställen i grufvan, hvarest brytning ägt rum, dock har efter vanligheten vattnet höst-tiden stigit något öfver det största djup, hvartill grufvorne för närvarande kun-na tömmas, så att det i slutet af Oktober månad uppgått uti Olof Hans grufva $4\frac{1}{2}$ famnar öfver botten af dervarande vattendunt och i Stjerneronas sänkning till $3\frac{1}{2}$ famnar öfver det största djup af 183 $\frac{1}{2}$ famnar, hvartill Stor-grufvau för när-varande kan hållas fri från vatten.

I enlighet med den, efter 1833 års större fall, fastställda arbetsplan för grufvornes iståndsättande med nödige anfarter och uppförings-Schakt, hafva, efter fullbordande af Kronprins Oscars väg, nödige Orter blifvit började för väg emellan Konung Fredrics och Konung Adolf Fredrics Schakt på 157 famnars djup, hvarjemte Drottninggrufve-Schaktets lodrätta afsänkning med dertill höran-de communicationer, samt de arbeten som fordras för ytterligare afsänkande af Konung Fredriks Schakt äro fullföljde; och uppgingo de efter samma arbetsplan nedlagde kostnader vid 1839 års slut till 92,956 R:dr 30 sk. Banco, med hvilka medel blifvit verkställda förbyggnader för 15,549 R:dr 23 sk. 1 rst., samt ut-förde Sänkings- och Ort-arbeten, de förre till ett djup af 117 famnar 3 qvar-ter och de sednare till en längd af 442 famnar $2\frac{1}{2}$ qvarter.

För öfrigt är i afseende på grufvedriften i allmänhet, att anmärka, det ar-beten blifvit anställda, för att ytterligare afsänka Konung Carl Johans och Meyen-holtz's-Schakt, med de derföre nödige communicationer, äfvensom försöknings-arbeten drifvits till beredande af malm-vinst för framtiden, så att af de 72 uti grufvorne vid Stora Kopparberget år 1839 bearbetade ställen, 24 varit Schakt-

communications- och väg-arbeten, 23 försöknings arbeten efter malm och 25 egentliga så kallade malnrum.

Utur grufvorne vid Stora Kopparberget hafva år 1839 blifvit uppfordrade 116,872 Tunnor malm-haltigt berg och 1,285 Tunnor Svafvelkis, eller tillsammans 118,157 Tunnor, med en omkostnad för brytning och uppfordring af 28 sk. 2 r:st. Banco för hvarje Tunna. Af det malm-haltiga berget har största delen undergått skrädning och derigenom erhållits 46,829 Tunnor malm, som vid malm-lottnings-auctionerne blifvit värderad till 114,404 R:dr 27 sk. eller 2 R:dr 21 sk. 3 r:st. allt Banco per Tunna.

Malmen, såsom vanligt, fördelad uti lottningar af 13 hopar à 2 Tunnor per hop, och af hvilka hopar 5 försäljas för Cassornas räkning och de 8 öfrige indelas på paren, har lemnat följande afkastning:

	R:dr	sk.
Ordinarie Grufvehjelps-malm såld för	8,100.	—
Centonal-malm	9,123.	25.
Afrads-malm 2:ne hopar	18,950.	41.
Extra Grufvehjelps-malm	9,591.	28.
Extra Afrads-Cassa-malm, som icke kunnat i lottningar för- delas, såld för	3,838.	29.
Summa Cassornes malm	49,604.	27.

Fjerdeparts-egarnes malm, eller 8 hopar, värderade efter Or-
dinarie Grufvehjelps-malmens pris till 64,800. —

Summa malmvärde som ofvan 114,404. 27. Banco.

Om nu värdet af Fjerdeparts-egarnes malm 64,800 R:dr fördelas på Bergs-
lagets 1,200 Fjerdeparter, uppkommer för hvarje Fjerdepart 54 R:dr, men då
derifrån måste afdragas insatte grufvebrytnings-medel 37 R:dr 24 sk., samt di-
verse onera 1 R:dr 41 sk. per Fjerdepart, skulle behållningen blifva 14 R:dr 31
sk.; Emellertid och som de insatte grufve-brytnings-medlen icke motsvarat de
utgifter, som dermed skolat bestridas, har, enligt Bergslagens beslut, Fjerdeparts
revenue för året blifvit nedsatt till 14 R:dr 24 sk. allt Banco, som är 7 R:dr
8 sk. mindre än år 1838 och 20 R:dr 24 sk. mindre än år 1837.

Invägningen uti Fahlu Krono-våg af Koppar, tillverkad af malm från de
skattlagde grufvorne vid Stora Kopparberget, har under Bruksåret 1839 utgjort
1,902 Sk 2 L 6 ½.

Då från sistnämnde quantum afdrages:

	<i>Sk℔</i>	<i>L℔</i>	<i>℔</i>
Kronans Tionde-Koppar	188.	14.	4 $\frac{6}{10}$.
Konst-Stats-Kopparen	65.	15.	1 $\frac{22}{24}$.
Armbösse- och Provisions Kopparen	5.	16.	4 $\frac{38}{40}$.
Proste-Kopparen	15.	—	—
Ströms-Afrads Kopparen	5.	9.	17.
Ersättning för extra afbränning vid Avesta	4.	9.	14.
blifver Bergsmännens behållne Koppar	1,616.	17.	3 $\frac{64}{120}$.
Summa som ofvan	<i>Sk℔</i> 1,902.	2.	6.

Under samma tid har derjemte Koppar, tillverkad dels af maln från Konung Carl Johans grufva vid Stora Kopparberget, dels genom slaggbruk, anstaldt så väl vid Konung Gustaf den III:s Silfververk, som af åtskillige Bergsmän, blifvit invägd till ett belopp af 1,149 *Sk℔* 11 *L℔* 15 *℔*, för hvilken tillverkning icke någon afrad till Eders Kongl. Majt och Kronan erlägges.

Upptages nu hela den Koppar-tillverkning som vid Stora Kopparberget samt alla Rikets öfrige Koppar-verk år 1839 åstadkommits, blifver förhållandet sådant som efterföljande Tabell närmare utvisar:

	Uppgifven Koppar-tillverkning år 1839.			Taxeringen bestämd till:	Kongl. Maj:ts och Kronans Afrads-Koppar.		
	Sk℔	L℔	℔		Sk℔	L℔	℔
Vid Stora Kopparberget af skattlagde grufvornes malm. . .	1,902	2	6	{ Hvarje 100:de Sk℔ med afdrag af Pa-stors-andelen.ingen afgift härföre.	188	14	4 ⁵ / ₁₆
• dito af malm från Konung Carl Johans nya grufva . .	240	14	2		—	—	—
• dito genom Slaggbbruk och Varp-skrädning.	887	10	17	dito.	—	—	—
• dito genom dito vid Konung Gustaf den III:s Silfververk	16	18	9	dito.	—	—	—
• dito Præcipitations Koppar vid Vitriolverket	4	12	3	dito.	—	—	—
• Nya Kopparberget i Örebro Län	4	11	16	hvarje 20:de Sk℔.	—	4	11 ⁵ / ₈
• Mårdsätters Kopparverk i dito	46	—	—	Ännu ej taxerad.	—	—	—
• Åtvidabergs dito i Östergöth-lands Län	1,311	3	7	hvarje 30:de Sk℔.	43	14	2 ⁷ / ₁₆
• Gottenviks dito i dito	27	4	14	dito.	—	18	3 ² / ₁₅
• Tunabergs dito i Söderman-lands Län	56	16	9	dito.	1	17	16 ² / ₃
• Riddarhyttan i Westmanlands Län	475	6	4	dito.	15	16	17 ² / ₁₆
• Garpenbergs Kopparverk i Kopparbergs Län	137	17	—	Åtnjuter frihetsår.	—	—	—
• Säghytte dito i dito af malm från Tomtebo grufvor . . .	145	8	17	Ännu ej taxerad.	—	—	—
• Löfas dito i dito af dito . . .	69	19	15	dito.	—	—	—
• Korsnäs dito i dito af dito . .	99	17	12	dito.	—	—	—
• Svartviks dito i dito	32	3	16	dito.	—	—	—
• Sägmyre dito i dito	10	3	7	dito.	—	—	—
• Jansbrohults dito i Wern-lands Län	17	—	—	dito.	—	—	—
• Waldemarsviks dito i Calma-re Län	73	10	—	dito	—	—	—
• Gustafs- och Carlbergs dito i Jemtlands Län	264	15	6	dito.	—	—	—
Summa Koppar	5,823	16	—	Kronans afrad	251	5	15 ² / ₁₆

d) *Messings-Bruken.*

Tillverkningen har vid dem år 1839 varit följande, nemligen:

	<i>SK</i>	<i>LB</i>	<i>Ø</i>
Vid Skultuna i Westmanland	339.	9.	2.
„ Nyköpings Messings-Bruk	59.	3.	14.
„ Gusums dito i Östergötland	131.	10.	—
Summa Messings-tillverkning	538.	2.	16.

7de Artikeln.

Diverse Verk och Inrättningar.

Kopparhamrar.

	Uppgifvet Kop- parsmide år 1839.		
	<i>SK</i>	<i>LB</i>	<i>Ø</i>
Vid Avesta Bruk i Kopparbergs Län	757	1	1
„ Tunaberg i Södermanlands Län	228	—	—
„ Åtvidaberg i Östergötlands dito	317	15	10 ³ / ₄
„ Sätterforss i Skaraborgs dito	35	—	—
„ Stora Gärhult eller Kjällefäll i dito	45	—	—
„ Cathrinæforss i Elfsborgs dito	108	—	—
„ Lessebo i Kronobergs dito	107	9	14
„ Jernhytta eller Kopparmöllan i Christianstads dito . . .	119	—	—
„ Gråneforss i Blekinge dito	207	10	—
„ Olofström i dito dito	100	—	—
Summa Kopparsmide	2,024	16	5 ³ / ₄

Bly-

Blysmålnings-Verk.

	<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>S</i>
Blytillverkningen har år 1839 utgjort:			
Vid Sala Silfververk	258.	15.	4.
„ Löfås dito i Kopparbergs Län	29.	17.	10.
Summa	288.	2.	14.

samt derjemte såsom biproduction vid Sala af Silfverglitt och Glete 15 *Sk*
6 *L*.

Cobolt-Verk.

Tillverkningen af Cobolt år 1839 har blifvit uppgifven till foljande belopp:

	<i>S</i>		<i>L</i>
Vid Tunabergs grufva i Södermanland 1,105.		hvaraf Kronans 30:del	36 $\frac{3}{4}$.
„ Wena grufvor i Örebro Län . . . 8,335 $\frac{7}{10}$.	{	Åtnjuta frihetsår till och med år 1844.	—
„ Dampetorps grufvor i samma Län 116.		Ej taxerade.	—
„ Håkansbo grufvor i dito Län . . . 6,406.		dito.	—
Summa Cobolt-malm 15,962 $\frac{7}{10}$		Kronans Afrad	36 $\frac{3}{4}$.

Svafvel-Bruk.

Den för år 1839 åstadkomne tillverkningen har uppgifvits sålunda:

	<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>S</i>		<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>S</i>
Vid Stora Kopparberget	81.	14.	14.	hvaraf Kronans 30:del	2.	14.	10.
„ Dylta Svafvelbruk i Örebro Län	184.	—	—	dito 10:del	18.	8.	—
„ Säghytte Kopparverk i Kopparbergs Län	101.	10.	—	Ännu ej taxerad.	—	—	—
„ Korssnäs dito i dito	88.	—	—	dito.	—	—	—
„ Löfås dito i dito	36.	10.	—	dito.	—	—	—
„ Östra Silfberget	8.	—	—	dito.	—	—	—
Summa Svafvel 499.	14.	14.		Kronans Afrad	21.	2.	10.

Vitriol-Verk.

Enligt meddelade uppgifter har tillverkningen år 1839 varit:

	Skk	Lk	℔		Skk	Lk	℔
Vid Stora Kopparberget . .	454.	14	—	hvaraf Kronans 30:del	15.	3.	3.
„ Dylta i Örebro Län .	340.	—	—	dito 10:del	34.	—	—
„ Lovers Alunverk i Cal-							
mare Län	44.	—	—	Ännu ej taxerad	—	—	—
„ Ölands dito	383.	—	—	dito.	—	—	—
Summa Vitriol	1,221.	14.	—	Kronans Afrad	49.	3.	3.

Alun-Bruk.

	Uppgifven tillverkning för år 1839.		Kronans Afrad.		
	Tunnor.		T:r	Lk	℔
Vid Andrarums Alunverk i Chri-					
stianstads Län	1,933	Som medelpriset å den år	9	11	6
„ Lovers dito i Calmare Län .	24	1838 försålde 10:de Alun icke	—	2	1
„ Ölands dito	2,152	uppgått till mera än 11 R:dr	10	12	18
„ Garphytte dito i Örebro Län	2,180	37 sk. 9 r:st. Banco för Tun-	10	15	6
„ Kallås dito i Skaraborgs Län	718	nan, så erlægges, till följd af	3	10	—
„ Hönsätters dito i dito . . .	675	Kongl. Brefvet den 23 Januari	3	6	7
„ Carlforss dito i dito . . .	952	1836 och 10 Mars 1837, en-	4	12	18
		dast $\frac{1}{2}$ procent af tillverknin-			
		gen.			
Summa Tunnor Alun	8,634	Kronans Afrad	43	2	16

Rödfärgs-Verk.

	Uppgifven tillverkning för år 1839.	Taxeringen bestämd till	Kronans Afrad.
	Tunnor.		Tunnor
Vid Stora Kopparberget	1,774	hvar 30:de Tunna.	59 $\frac{2}{15}$
„ Dylta Svafvelbruk i Örebro Län	2,205	hvar 10:de dito.	220 $\frac{1}{2}$
„ Risbacka Rödfärgsverk i dito . .	480	hvar 30:de dito.	16
„ Ridkärrs dito i dito	1,107	dito. dito.	36 $\frac{9}{10}$
„ Gammelbo dito i dito	136	Ej taxerad.	—
„ Östra Silfberget i Kopparbergs Län	814	hvar 50:de Tunna.	16 $\frac{7}{25}$
„ Ingarfs Rödfärgsverk i dito . . .	879	hvar 30:de dito.	29 $\frac{3}{10}$
„ Gamla Herregårdens dito i dito	1,005	under frihets-år.	—
„ Elfsborgs dito i dito	1,105	hvar 30:de Tunna.	36 $\frac{5}{6}$
„ Carlforss Alunbruk i Skaraborgs Län	133	Ännu ej taxerad.	—
„ Lovers dito i Calmare Län . . .	409	dito. dito.	—
„ Ölands dito	134	dito. dito.	—
„ Klefva Rödfärgsverk i Jönköpings Län	111	hvar 20:de Tunna.	5 $\frac{11}{20}$
Summa Rödfärg Tunnor	10,292	Kronans Afrad	420 $\frac{49}{100}$

Blyerz-Verk.

Vid Ugns Blyerz-verk i Norbergs Bergslag har, enligt uppgift, tillverkningen uppgått till L $\mathfrak{a}$ 2,338.

Brunstens-Brott.

Endast några af Brunstens-brotten vid Spexeruds och Hohults hemmans-
ägor inom Rogberga och Ödestugu Socken uti Jönköpings Län hafva blifvit ar-
betade; men deremot har brytningen fortgått:

	<i>Skz</i>
Uti grufvorne på Bölets Hemmansmark i Udenäs Socken och Skara- borgs Län, hvarvid en tillverkning vunnits af	900. —
„ brotten på Mossebo Hemmansägor i Mölltorps Socken och sam- ma Län	71. —
	Summa Brunsten <i>Skz</i> 971. —

Stenkols-Verk.

Vid Höganäs Stenkols-verk har brytningen i Ryds gamla Schakt hela året
blifvit verkstald genom Orters indrifning mot söder och vester, samt uti Schak-
tet Tillflykten genom indrifning af Orter mot öster och vester. Det från sedna-
re Schaktet åtkomliga kolfält har erhållit en större utsträckning, än från bör-
jan varit att förmoda, men arbetet här har varit mindre lönande, dels medan
kol-lagret varit oregelbundet, hvarigenom en mindre del af kolen N:o 2 uti årets
uppfordring uppkommit, dels emedan Skifferlagren, som afdelade flötsen, varit ovan-
ligt hårda och Sandstens knutor anträffats nästan i hvarje Ort mot vester.

Under 1839 hafva Stenkol till följande belopp blifvit upptagne:

Af N:o 1.	Tunnor 50,181.
„ N:o 2.	„ 68,847.
„ N:o 3.	„ 51,017.
	Summa uppbrutne Tunnor Stenkol 170,045.

Deremot hafva blifvit försålde:

Af N:o 1.	Tunnor 51,723.
„ N:o 2.	„ 21,195.
„ N:o 3.	„ 15,754.
	Summa försålde Tunnor Stenkol 88,672.

På stället hafva åter blifvit consumerade:

Af N:o 1.	Tunnor	4,738.
„ N:o 2.	„	52,669.
„ N:o 3.	„	44,903.
Summa consumerade Tunnor Stenkol		102,310.

Porfyr- och Marmorbruk.

Vid Elfvedahls Porfyrverk hafva åtskillige Porfyr-arbeten blifvit förfärdigade, men uppgift på tillverknings-värdet har ej kunnat erhållas.

Vid Kolmårdens Marmorbruk i Östergöthland diverse

marmor-arbeten i värde 6,843. R:dr 16 sk. B:co.

Vidkommande exporten under år 1839 af sådane Bergverks-effecter, hvilka åstadkommits vid de här ofvan omnämnde, till Jernbruken ej hörande särskildte Verk och inrättningar, anser sig Collegium nu, likasom året nästförut, i underdånighet böra vidfoga följande, i enlighet med Tullverkets Räkenskaper, upprättade Tabell:

Tabell utvisande 1839 års export af här nedan upptagne Bergverks-producter, upprättad i enlighet med Tullverkets Räkenskaper.

[illegible]

I vanlig ordning får nu Collegium sluteligen i underdånighet uppgifva de Smiden jemte nya Verk och Inrättningar, hvilka år 1839 blifvit tillätne, hvarvid Collegium, i likhet med hvad uti underdåniga Berättelsen för året nästförut iakttagits, nu äfven finner sig böra skilja emellan de Smides-tillökningar, hvilka, på grund af föregångne undersökningar, blifvit med Eders Kongl. Majts Nådiga tillstånd af Collegium privilegierade, och den utvidgning af vissa Verks Smides-rätt, som, till följd af 4 § uti Eders Kongl. Majts Nådiga Kungörelse af den 26 Oktober 1838, angående vissa ändringar uti Författningarne rörande Stångjerns-Smidet och den gröfre Jern-förädlingen i Riket, tillkommit med $\frac{1}{3}$ del af det förut vid samma Verk befintlige Smides-belopp, enligt Bruksegarnes derom hos Collegium gjorda anmälan.

1:o. Nya Stångjerns-Verkstäder och Smides-tillökningar.

a) Med Eders Kongl. Majts Nådiga tillstånd af Collegium privilegierade:

Privilegieradt Smide.
SkÅ LÅ Å

Vid *Brunneforss och Sörgård*, tillämnade nya

Verk i Stigsjö Socken, Ångermanlands Södra Fögderi och Vester Norrlands Län, på förra stället en Hammare och en Härd för 600 SkÅ Smide, samt på det sednare en Hammare och två Härdar för 1,200 SkÅ.

Smide. 1,800. — —

„ *Vestanå Bruk* i Wiksjö Socken, Ångermanlands Södra Fögderi och Vester-Norrlands Län, två Hamrar och tre Härdar för 1,800 SkÅ Smide, samt 150 SkÅs tillökning uti Smides-rätten å förut befintliga Verkstäder

1,950. — —

„ *Elfsbacka Bruk* i Nyeds Socken och Härad af Wermlands Län, en ny Stångjernshärd, utan förändring af Brukets Smides-rätt

— — —

Transport 3,750. — —

	Transport	3,750.	—	—
Vid <i>Kungsforss</i> , nytt Verk i Ofvansjö Socken och Gestrikland, två Hamrar och tre Härdar för		1,800.	—	—
„ <i>Christinaforss Bruk</i> i Tjellmo Socken och Östergöthlands Län, Smides-tillökning vid de förut befintlige Verkstäderna		370.	—	—
„ <i>Adolfsforss Bruk</i> i Köhla Socken, Jösse Härad och Wernlands Län, en Hammare och en Härd för		500.	—	—
„ <i>Borggårds Bruk</i> i Hellestads Socken och Östergöthlands Län, Smides-tillökning vid förut varande Verkstäder		300.	—	—
„ <i>Forssviks Bruk</i> i Undenäs Socken, Vadsbo Härad och Skaraborgs Län, två Hamrar och tre Härdar för		1,800.	—	—
„ <i>Brunnsbergsska Jernverken</i> och den derunder horande <i>Amots</i> Hammare uti Brunnskögs Socken, Jösse Härad och Wernlands Län. En Hammare och en Härd för . .		600.	—	—
„ <i>Stjernforss Bruk</i> i Nya Kopparbergs Socken och Örebro Län, Smides-tillökning vid förut varande Verkstäder		300.	—	—
„ <i>Gälsjö Bruk</i> i Norbergs Socken och Bergslag af Westmanlands Län. Collegii tillstånd, att återupptaga och begagna en på obestämd tid nedlagd Härd		—	—	—
Transport		9,420	—	—

	Transport	9,420.	—	—	—	—	—
Vid <i>Korsså</i> nytt tillämnadt Verk i Sundborns Socken och Kopparbergs Län, två Hamrar och tre Härdar, i stället för en år 1837 privilegierad Masugn, med en Smides-rätt af		1,800.	—	—			
„ <i>Norane</i> , ny anläggning i Silleruds Socken Nordmarks Härad och Wermlands Län, två Hamrar och två Härdar för		1,200.	—	—			
„ <i>Högsjö Bruk</i> i Vestra Wingåkers Socken Oppunda Härad och Södermanlands Län, Smides-tillökning utan ny Verkstad . .		333.	7.	—			
„ <i>Ölsboda Bruk</i> i Nysunds Socken, Edsbergs Härad och Örebro Län, Smides-tillökning vid befintlige Verkstäder		300.	—	—			
„ <i>Baggå Bruk</i> i Skinnskattebergs Socken och Westmanlands Län, tillökning uti förut varande Smides-rätt		370.	—	—			
„ <i>Öxnäs Bruk</i> i Högsätters Socken, Vahlbo Härad och Elfsborgs Län, en Stångjerns-Härd för 600 Skz Smide, samt 200 Skz tillökning uti Smides-rätten vid förut befintlige Verkstäder		800.	—	—			
„ <i>Eds Bruk</i> i Eds Socken, Norra Tjust Härad och Calmare Län, Smides-tillökning utan någon ny Verkstad		1,580.	—	—			
	Transport	15,803.	7.	—			

		Privilegieradt Smide.			
		Sk	L	S	
Transport		15,803.	7.	—	—
Vid <i>Westanforss Bruk</i> , i Westanforss Socken, Norbergs Bergslag och Westmanlands Län tillökning uti Brukets Smides-rätt . . .	223.	8.	10.		
„ <i>Ericsborgs Bruk</i> i Schedvi Socken, Åker- bo Härad och Westmanlands Län, Smides- tillökning med	300.	—	—		
„ <i>Sörforss Jernverk</i> och det derunder hö- rande <i>Gryttjens</i> eller <i>Långskogs Bruk</i> i Attmars Socken, Medelpads Härad och Wester-Norrlands Län, en Hammare och två Härdar för	1,200.	—	—		
„ <i>Elghammar</i> , tillämnadt nytt Stångjerns- verk i Åkers Socken, Össbo Härad och Jönköpings Län, en Hammare och en Härd för	600.	—	—		
„ <i>Marieholm</i> ny anläggning i Åsenhöga Soc- ken, Össbo Härad och Jönköpings Län, en Hammare och en Härd för	600.	—	—		
„ <i>Gunneruds Bruk</i> i Allsters Socken, Våse Härad och Wermlands Län, Smides-till- ökning utan ny Härd med	155.	—	—		
„ <i>Braås Bruk</i> i Drefs Socken, Uppvidinge Härad och Kronobergs Län, en Hammare och en Härd, för 600 Sk Smide, samt 250 Sk Smides-tillökning vid de förut befintlige Verkstäder	850.	—	—		
Transport		19,731.	15.	10.	—

Privilegeradt Smide.
Skk Lk K

	Transport	19,731. 15. 10.	— — —
Vid <i>Segerforss</i> , nytt tillämnadt Verk i Arvika Socken, Jösse Härad och Wermlands Län, två Hamrar och två Härdar för . . .		1,200.	— —
„ <i>Stömneds Bruk</i> i Stafnäs Socken, Gillbergs Härad och Wermlands Län, en Härd för 600 Skk Smide, samt 150 Skk fyllnads- Smide		750.	— —
„ <i>Gäsjö Bruk</i> i Norbergs Socken och Bergs- lag af Westmanlands Län, Smides-tillök- ning med		350.	— —
„ <i>Elgå Bruk</i> i Elgå Socken, Jösse Härad och Wermlands Län, en Härd för 600 Skk Smide, samt 300 Skk tillökning uti Smi- des-rätten vid förut varande Verkstäder .		900.	— —
„ <i>Lorenzforss</i> , tillämnadt nytt Verk i Brun- skogs Socken, Jösse Härad och Wermlands Län, en Hammare och två Härdar för .		1,200.	— —
„ <i>Löfstaforss</i> , tillämnad ny anläggning i Kar- landa Socken, Nordmarks Härad och Werm- lands Län, två Hamrar och två Härdar för		1,000.	— —
		<u>25,131. 15. 10.</u>	
Hammarskatten för det tillätne, nu upp- tagne Smidet 25,131 Skk 15 Lk 10 K, beräknad efter 1½ för hundra för 24,131 Skk 15 Lk 10 K, samt efter 2 för hun- drade för 1,000 Lk vid Löfstaforss, hvilket			

Transport — — — 25,131. 15. 10.

Privilegeradt Smide.
Sk 1/2 1/2 1/2

Transport	— — —	25,131. 15. 10.
sistnämnde Smidesbelopp blifvit privilegeradt med anledning af Eders Kongl. Maj:ts, före den 26 October 1838, meddelade Nådiga tillstånd	— — —	381. 19. 11.

b) Nytt Smide, tillkommit på grund af 4:de §
uti Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Kungörelse
af den 26 October 1838:

Inom Gefleborgs Län.

Vid Strömbacka Bruk	814. — —
„ Hedvigsforss dito	400. — —
„ Boda dito	600. — —
„ Kihlforss dito	900. — —
„ Annæforss dito	300. — —
„ Mackmyra dito	300. — —
„ Tolfforss dito	600. — —
„ Hoforss dito	300. — —
„ Robertsholms dito	450. — —
„ Hammarby dito	606. — —
„ Åttersta Bergsmanshammare . . .	156. — —
„ Ås Öfre dito	84. 13. —
„ Walls Hammares nedre Hård i Of- vansjö	114. 6. —
„ Hosjö Bergsmanshammare	39. 15. —
„ Walls dito i Thorsåker	156. 6. —
„ Bergs nedre Hammare	113. 13. —
„ Dito öfre dito	158. 13. —

Transport 6,093. 6. — 25,513. 15. 1.

		Privilegeradt Smide.	
		Sk	L 8 8
	Transport	6,093. 6. —	25,513. 15. 1.
Vid Bagghytte Hammare		52. 16. —	
„ Tjernäs nedre dito		152. 19. 15.	
„ Dito öfre Hammars öfre Härd		153. 16. —	
„ Dito dito nedre dito		96. 3. —	
„ Norrbergs Bergsmanshammare		172. 13. —	
„ Jäderbo öfre dito		200. — —	
„ Hammarby Kronohammare		108. 16. —	
„ Fagersta Bergsmanshammare		101. 6. —	
„ Stenshytte dito		38. — —	
„ Gammelstilla Bruk		302. 10. —	
			7,472. 5. 15.

Inom Kopparbergs Län.

Vid Fredriksbergs Jernverk	816. 13. —		
„ Lindesnäs Bruk	450. — —		
„ Gravendahls Bruk	543. 6. —		
„ Tyforss dito	266. 13. —		
„ Norns dito	400. — —		
„ Prästhytte dito	66. 13. —		
„ Lågforss dito	156. 13. —		
„ Risshytte dito	210. — —		
„ Limå dito	600. — —		
„ Horndahls dito	375. 16. —		
„ Rörshytte Hammare	76. 13. —		
„ Flatenbergs Bergsmanshammare	20. — —		
„ Sunnansjö dito	100. — —		
„ Morgårds dito	63. 6. —		
Transport	4,145. 13. —	32,986. — 16.	

		Privilegieradt Smide. SKB LB H
	Transport	4,145. 13. — 32,986. — 16.
Vid Tollsbo Bergsmaushammare . . .	50. — —	
„ Norså dito	83. 6. —	
„ Vads dito	33. 6. —	
„ Järsjöbo dito	93. 6. —	
„ Dito Malingsbo Bruks andel . .	33. 6. —	
„ Larsbo Bruk	533. 6. —	
„ Saxe hammare	200. — —	
„ Nyhammars Bruk	600. — —	
„ Klot Verken	260. — —	
„ Malingsbo Bruk	636. 13. —	
		6,668. 16. —

Inom Wermlands Län.

Vid Storforss Jernverk	970. — —	
„ Bjurbäcken	416. 13. —	
„ Gräsbosjö Bruk	300. — —	
„ Brattforss dito	150. — —	
„ Myhrmansforss dito	133. 6. —	
„ Lesjöforss dito	266. 13. —	
„ Matlångs dito	133. 6. —	
„ Skarphytte Bergsmanshammare .	110. — —	
„ Saxå dito	83. 6. —	
„ Svartsångs dito	26. 13. —	
„ Norrums Bruk	163. 6. —	
„ Föskeds dito	133. 6. —	
„ Råglanda dito	233. 6. —	
„ Lindforss dito	620. — —	
	Transport	3,739. 15. — 39,654. 16. 16.

		Privilegieradt Smide. skM LK M
	Transport	3,739. 15. — 39,654. 16. 16.
Vid Elfsbacka Bruk	816. 13. —	
„ Näs Hammare	161. — —	
„ Sölje Bruk	333. 6. —	
„ Borgviks Södra dito	316. 13. —	
„ Qvarntorps Bruk	270. — —	
„ Ransätters öfre dito	283. 6. —	
„ Lovisæbergs Bruk	576. 13. —	
„ Halgâ dito	666. 13. —	
„ Munkforss dito	900. — —	
„ Ufvanå dito	450. — —	
„ Föskeforss dito	602. — —	
„ Bada dito	300. — —	
„ Liljendals dito	663. 6. —	
„ Gunneruds dito	116. 13. —	
„ Björneborgs dito	600. — —	
„ Niklasdams dito	233. 6. —	
„ Koppoms dito	100. — —	
„ Stömneds dito	400. — —	
„ Forssnäs dito	100. — —	
„ Lideforss dito	100. — —	
		11,729. 4. —

Inom Örebro Län.

Vid Ramsbergs Bruk	86. 13. —	
„ Didrikshammar	83. 10. —	
„ Willingsbergs Bruk	600. — —	
„ Låa Hammare	109. 6. —	
	Transport	879. 9. — 51,384. — 16.

				Privilegeradt Smide.
				<i>Sk Lsk &</i>
	Transport	879.	9. —	51,384. — 16.
Vid Gammelbo Bruk		513.	6. —	
„ Granhults dito		513.	6. —	
„ Bångsmedjan		100.	— —	
„ Kjerfvingeborns Bruk		300.	— —	
„ Ramshytte Prästhammare		33.	6. —	
„ Degerfors öfre hammare		66.	13. 7.	
„ Finnhytte Hammare		100.	— —	
„ Bährs Bruk		233.	6. —	
„ Stjernfors dito		133.	6. —	
„ Dahlkarshyttan		133.	6. —	
„ Ullnäs Bruk		173.	6. —	
„ Rockesholms dito		133.	6. —	
„ Flosjö Hammare		100.	— —	
„ Sikfors Bruk		266.	13. —	
„ Hellefors Verken		1,236.	10. —	
„ Vahlåse Bruk		333.	6. —	
„ Kortfors dito		266.	13. —	
„ Svartå dito		825.	— —	
„ Ekebyhammar		153.	6. —	
„ Frösvidahls Bruk		176.	13. —	
„ Oppboga dito		213.	6. —	
„ Kåfalla dito		276.	13. —	
„ Gryts dito		670.	— —	
„ Stensta dito		100.	— —	
„ Wedevåg och Qvarnbacka		363.	6. —	
„ Frövi Bruk		460.	— —	
	Transport	8,753.	16. 7.	51,384. — 16.

			Privilegieradt Smide.
			Skø Lø Ø
	Transport	8,753. 16.	7. 51,384. — 16.
Vid Finnåkers Bruk		756. 13. —	
„ Laxå dito		446. 13. —	
„ Åbyhammar		116. 13. —	
			10,073. 15. 7.

Inom Westmanlands Län.

Vid Bjurfors Bruk	300. — —	
„ Gäsjö dito	300. — —	
„ Rosshytte Hammare	33. 6. —	
„ Ferna Bruk	823. 6. —	
„ Bockhammars dito	583. 6. —	
„ Killinghammars dito	133. 6. —	
„ Kedjebo dito	196. 13. —	
„ Trummelsbergs dito	100. — —	
„ Bernshammars dito	650. — —	
„ Hedhammars dito	333. 6. —	
„ Trångforss dito	173. 6. —	
„ Surahammar	203. 6. —	
„ Jäders Bruk	163. 6. —	
„ Ellholms dito	76. 13. —	
„ Gisslarbo norra dito	328. 6. —	
„ Virsbo Bruk	576. 13. —	
„ Kolsva östra dito	270. — —	
„ Seglingsbergs Bruk	496. 13. —	
		5,741. 6. —

Inom Södermanlands Län.

Vid Stålboga Bruk	150. — —	150. — —
	Transport	— — — — 67,349. 2. 3.

Privilegieradt Smide.

Sk~~g~~ L~~g~~ H

Transport — — — — 67,349. 2. 3.

Inom Östergötlands Län.

Vid Carlströms Bruk	400. — —	
„ Börgöls dito	163. 6. —	
„ Godegårds dito	346. 13. —	
„ Hättorps dito	336. 13. —	
„ Näckna eller Stens dito	306. 13. —	
„ Börsjö	136. 13. —	
		1,689. 18. —

Inom Elfsborgs Län.

Vid Bäckeforss Bruk	900. — —	
„ Upperuds dito	700. — —	
„ Billingsforss dito	533. 6. —	
„ Haneforss dito	383. 6. —	
		2,516. 12. —

Inom Jönköpings Län.

Vid Ohs Bruk	116. 13. —	
„ Nissaforss dito	396. 13. —	
„ Spaaforss	300. — —	
„ Gyllenforss	166. 13. —	
		1,029. 19. —

Inom Kronobergs Län.

Vid Orreforss och Höneströms Bruk .	263. 6. —	
„ Lesebo dito	233. 6. —	
„ Åryds dito	116. 13. —	
		613. 5. —

Transport — — — — 73,198. 16. 3.

Privilegieradt Smide.

Skk Lk K

Transport 73,189. 16. 3.

Hammaraskatten för desse, enligt Kongl. Kungörelse den 26
 October 1838, tillkomne nya Smiden 47,685 Skk 1 Lk 2 K,
 à 1½ Skk för hvarje 100:de 715. 6. 7.
 Summa privilegieradt nytt Smide med Hammaraskatten derföre 73,914. 2. 10*).

**2:o. Jern-Manufactur-Verk, dels för vågförning, dels ock för husbe-
 hofs Smide samt redskaps-tillverkning.**

- Vid *Åkroksforss* nya Jernverks-anläggning i Fryksände Socken och Wermlands
 Län, en Knipp- och två Spikhamrar för tillverkning af hvarjehanda Jern-
 manufaktur.
- „ *Dahlkarshytte Bruk* i Lindes Socken och Bergslag af Örebro Län, två Spik-
 hamrar vid en derstädes förut varande Knipphammar Stock.
- „ *Sölje Bruk* i Stafnäs Socken, Gillbergs Härad och Wermlands Län, tre
 Spikhamrar, med villkor att den år 1835 privilegierade Stålugn förblif-
 ver obegagnad.
- „ *Conradsforss* nya Jernverks-anläggning i Östmarks Socken, Fryksdahls
 öfre Härad och Wermlands Län, ett Manufakturverk bestående af en
 Knipphammare för en Stock, samt fyra Spikhamrar för en särskild Stock,
 jemte en Klipsax.
- „ *Munkedals Bruk* i Forss Socken, Tunge Härad af Götheborgs och Bohus
 Län, en Stålugn för tillverkning af 300 Skk Stål.
- „ *Westanforss Bruk* i Westanforss Socken, Norbergs Bergslag och Westman-
 lands Län, en Knipp- och en Spik-hammare, för tillverkning af hvarje-
 hande Svartsmiden.
- „ *Ortala Bruk* i Väddö Socken och Skeppslag af Stockholms Län, en Vat-
 tenslägga samt två Spikhamrar.
- „ *Elghammars* nya Jernverk i Åkers Socken, Össbo Härad och Jönköpings
 Län, en Räck- och en Spikhammare för en och samma Stock.
- „ *Stålboga Bruk* i Dunkers Socken, Willättinge Härad och Södermanlands
 Län, en Wattenslägga och en Spikhammare för husbehofs Smide.
- „ *Seglingsbergs Bruk* i Ramnäs Socken Snäfringe Härad och Westmanlands
 Län, en Vattenslägga för Smide till eget behof.

*) Skillnaden emellan denna summa och det pag. 26 upptagne belopp af nytt Smide beror på den der-
 städes tillagde ständiga Hammaraskatt, som i Recognitions-afgiftens ställe är äsatt.

Vid *Forssbo* nytt tillämnadt Manufacturverk i Möklinta Socken, Öfver Tjurbo Härad och Westmanlands Län, två Spikhamrar.

„ *Vaplan* ny anläggning i Näskotts Socken och Jemtland, en Knipp- och två Spikhamrar för tillverkning af hvarjehanda Svartsmeden.

På *Åflo* Hemmansegor i Offerdals Socken och Jemtland, en Myrjernsugn, samt en Vattenslägga och en Spikhammare.

3:o. Smälthyttor.

Vid *Lennartsforss*, tillämnad ny Masugn i Trankils Socken, Nordmarks Härad och Wermlands Län.

På *Ytterålders* Hemmansmark i Offerdals Socken och Jemtland, en Profhytta för utsmältning af blymalm.

Af det tillätne Stångjerns-Smidet har endast 100 *Skå* vid Malingsbo Bruk i Vesterbergslagen och Kopparbergs Län blifvit nedlagdt, hvaremot Brukets egare i det stället erhållit tillstånd, att få tillverka Jernmanufactur äfven till afsalu; kommande Hammarskatt för det inställda Smidet under tiden likafullt att erläggas.

Bergs-Collegium framhårdar med djupaste vördnad, trohet och nit.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
Tjenare och Undersåter.

D. von SCHULZENHEIM.

D. V. TRIBLER.

F. A. BERNDES.

ADOLF HALLGREN.

N. G. SEFSTRÖM.

Stockholm den 16 November 1840.

L. Åkerberg.

STOCKHOLM, 1841.

TRYCKT HOS P. A. NORSTEDT & SÖNER, Kongl. Boktryckare.